СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ОСНОВНИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА

ЛОГОПЕДИЈА

СПЕЦИФИКАЦИЈА ПРЕДМЕТА

Студијски програм: Дефектологија; Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју

Назив предмета: ОСНОВИ СОЦИОЛОГИЈЕ

Наставник/наставници: Мирко Р. Филиповић; Божидар С. Филиповић

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема посебних услова

Циљ предмета

Упознавање са основним социолошким појмовима и класичним и савременим социолошким теоријама, и начинима на који нам ти појмови и теорије могу помоћи у разумевању сложеног друштвеног света који се све убрзаније мења, уз повезивање примарног искуства студената са академским социолошким знањем.

Исход предмета

Способност примене социолошких појмова и различитих теоријских перспектива у анализи друштвених појава и образаца понашања у широј друштвеној перспективи, разумевање друштвене природе људских проблема и објективније вредновање иницијатива социјалне политике.

Садржај предмета

Теоријска настава

Социолошко становиште. Методи социолошког истраживања. Култура и друштво. Свет у промени (глобализација). Друштвена интеракција и свакодневни живот. Друштвена стратификација, класа и неједнакост. Социологија сиромаштва. Поткласа и друштвена изопштеност. Социологија девијантног понашања. Обрасци криминала у савременом друштву. Породица и брак. Раса, етницитет и миграције. Рад и економски живот. Моћ, политика и држава. Модерне организације. Масовни медији и комуникације. Социологија религије. Градови и урбанизација. Природни прираштај и еколошка криза. Новији развој социолошке мисли.

Практична настава

Ова настава прати теме изложене на предавањима уз примену метода активног учења: семинарски радови, документарни филмови и дискусије.

Литература

1. Александер, Џ. (2020). *Савремени увод у социологију: култура и друштво у транзицији.* Универзитет у Београду – Економски факултет.

Број часова активне наставе 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе: Интерактивна настава у којој се смењују предавања, креативне радионице, усмени семинарски радови и дискусије.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	**50**
практична настава	**5**	усмени испит	
колоквијум-и	**20**	.....	
семинар-и	**20**		

Студијски програм: Дефектологија; Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју

Назив предмета: МЕДИЦИНСКА ФИЗИОЛОГИЈА

Наставник: Јована Н. Јоксимовић Јовић

Статус предмета: Обавезни заједнички предмет више модула – Сметње и поремећаји вида, Сметње и поремећаји слуха, Моторичке сметње и поремећаји, Сензомоторичке сметње и поремећаји, Превенција и третман поремећаја понашања

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услова

Циљ предмета
Стицање основних знања о грађи човековог организма, улогама појединих функционалних система и механизама њиховог функционисања, односима између функционалних система као и односу организма као целине према околини.

Исход предмета
Оспособљеност студената за разумевање биолошког модела ометености, познавањем органских основа сензорних, моторних и интелектуалних оштећења.

Садржај предмета
Теоријска настава
Организација и општи план тела; Организација ћелије и улоге појединих ћелијских структура; Телесна течност; Мишићни систем; Нервни систем; Специфичност чула; Ендокрини систем; Репродуктивни систем, терморегулавија и метаболизам; Облици понашања: учење, меморија, језик и говор, стање спавања и будности.

Литература
1. Baret, K. E, Bojtano, S., Barman, S. M., i Bruks, H. L. (2015). *Ganongov pregled medicinske fiziologije* (prvo srpsko izdanje). Univerzitet u Kragujevcu – Fakultet medicinskih nauka.

Број часова активне наставе	**Теоријска настава:** 4	**Практична настава:** 0

Методе извођења наставе
Класичан едукативни метод, уз коришћење видео презентације и активно укључивање студената у рад.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	**40**
колоквијуми	**30**	усмени испит	**10**
семинари	**10**		

Студијски програм: Дефектологија; Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју

Назив предмета: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 1

Наставник/наставници: Маја Р. Иванчевић Отањац

Статус предмета: Обавезни предмет

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ овог предмета је да упозна студенте са енглеским језиком струке, као и да утврди и прошири њихово знање општег енглеског језика.

Исход предмета

Студенти ће научити основну стручну терминологију на енглеском језику из области специјалне едукације и рехабилитације. Такође ће утврдити и допунити језичке и граматичке структуре општег енглеског језика предвиђене за одговарајући ниво (B1-B2).

Садржај предмета

Теоријска настава

Предавања су везана за опште тематске јединице из области специјалне едукације: Увод у специјалну едукацију, Мултикултурализам и мултикултурно образовање, Ученици са посебним потребама и специјална едукација, Интеграција, инклузија и прелазак у одрасло доба, Професије везане за специјалну едукацију, Породице ученика са посебним потребама. Уз сваку стручну тематску јединицу обнавља се или уводи одговарајућа граматичка структура на средњем нивоу општег енглеског језика (B1).

Практична настава

Превод краћих стручних текстова везаних за тематске јединице које се обрађују у склопу теоријске наставе; вежбе вокабулара везаног за поменуте тематске јединице и одговарајуће граматичке вежбе на средњем нивоу општег енглеског језика (B1).

Литература

1. Ivančević Otanjac, M., Furundžić, M. (2014). *English for Special Education*, Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.
2. . DK Penguin Random House. (2019). *English for Everyone – English Grammar Guide Practice Book*. Dorling Kindresley Limited.

Број часова активне наставе	**Теоријска настава: 1**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе

Предавања и вежбе на енглеском језику.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
усмена презентација			
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Дефектологија

Назив предмета: ОСНОВИ ПОРЕМЕЋАЈА КОМУНИКАЦИЈЕ

Наставник/наставници: Надица Ђ. Јовановић Симић; Ивана П. Арсенић; Зорица Р. Даничић

Статус предмета: обавезни заједнички

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема услова

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са основним теоријским знањима из области говорно-језичке комуникације и патологије комуникације.

Исход предмета

Савладавањем програма предмета ,,Основи поремећаја комуникације'' студенти би овладали знањима о савременом схватању говорно-језичке комуникације: теорије, дефиниције, класификације, преваленција, као и базичним информацијама о врстама поремећаја комуникације, и знањима о специфичностима поремећаја комуникације код различитих врста хендикепа.

Садржај предмета

Теоријска настава

Комуникација; Вербална комуникација; Теорије комуникације**;** Врсте комуникације; Комуникационе вештине; Комуникационо понашање; Нивои развоја комуникације: хаптична, итеративна, кинезичка, парајезичка и језичка комуникација; Фактори развоја способности вербалне комуникације; Језички развој деце са интелектуалном ометеношћу; Језички развој деце са оштећењем слуха; Језички развој деце са оштећењем вида; Језички развој деце са моторичким поремећајима.

Практична настава

Упознавање студената са карактеристикама и специфичностима говорно-језичког развоја деце са оштећењем слуха, са оштећењем вида, са интелектуалном ометеношћу и са моторичким сметњама.

Литература

1. Јовановић Симић, Н. (2008). *Атипичан језички развој*. Друштво дефектолога Србије.
2. Јовановић Симић, Н., и Славнић, С. (2008). *Практикум за развој језичких способности,* Друштво дефектолога Србије.

Допунска литература:

1. Јовановић Симић, Н., Славнић, С., и Доброта Давидовић, Н. (2008). *Практикум за развој аудитивне и визуелне перцепције,* Друштво дефектолога Србије.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	
практична настава	**5**	усмени испт	**45**
колоквијум-и	**45**	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; **Дефектологија** – модули Сметње и поремећаји вида, Моторичке сметње и поремећаји, Сензомоторичке сметње и поремећаји, Превенција и третман поремећаја понашања.

Назив предмета: ОСНОВИ ОПШТЕ ПСИХОЛОГИЈЕ

Наставник: Лука Р. Мијатовић

Статус предмета: Обавезни заједнички предмет више програма

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услова

Циљ предмета:
Разумевање предмета и метода опште психологије. Упознавање са основним појмовима опште психологије и посебних психолошких дисциплина. Усвајање знања о основним психичким процесима.

Исход предмета:
Усвајање базичних психолошких појмова и конструката неопходних за стицање образовних и професионално-стручних компетенција будућих дефектолога и логопеда.

Садржај предмета:
Теоријска настава
Предмет психологије и развој психологије као науке. Фундаменталне и примењене психолошке дисциплине. Преглед најважнијих психолошких школа и праваца. Методе и технике психолошког истраживања. Увод у области опште психологије - психички процеси. Опажање и пажња: увод у когнитивну психологију. Учење: приказ основних теорија учења. Памћење и заборављање: различити теоријски приступи. Мишљење и стваралаштво. Интелигенција: појам и приказ најзначајнијих теорија. Емоције и мотивација: основни појмови и теоријска објашњења. Основни појмови социјалне психологије. Основни појмови психологије личности.
Практична настава
Додатно појашњавање појмова представљених у оквиру теоријске наставе и детаљније упознавање са методама и техникама психолошког истраживања.

Литература

1. Требјешанин, Ж., Драгојевић, Н., и Ханак, Н. (2015). *Увод у општу психологију (друго издање)*. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе: Предавања, практична настава, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	**Поена**	**Завршни испит**	**Поена**
активност у току предавања	**10**	писмени испит	**70**
колоквијум-и	**20**		

Студијски програми: Логопедија

Назив предмета: ОСНОВИ ПЕДАГОГИЈЕ

Наставник/наставници: Марија М. Јелић

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема

Циљ предмета

Упознавање са основним педагошким појмовима и овладавањеосновнимзнањима о чиниоцимаразвоја и васпитањацеловителичности; разумевањесуштинеинтелектуалног, моралног, естетског и физичкогваспитања; развијање знања, вештина и ставова потребних за успешну комуникацију у васпитно-образовном процесу и за стварање продуктивне средине за учење и управљање њом, као и за сагледавање посебних васпитно-образовних потреба деце са сметњама у развоју; оспособљавање студената за самостално коришћење педагошке литературе и увођење у методологију емпиријског истраживања педагошких појава.

Исход предмета: Стицање знања из области педагогије које ће бити основа за даље студије у области специјалне педагогије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Предметпедагогије. Основни педагошки појмови (васпитање, образовање, социјализација, настава…) и њихов међуоднос. Развој педагогије као науке.Системнаучнихдисциплина у педагогији.Педагогија и другедруштвененауке (односпедагогије и филозофије, педагогије и социологије, педагогије и психологије, педагогије и антропологије). Карактеристикеваспитања. Факториразвојаличности - могућности и границеваспитања.Циљи детерминантециљаваспитања.Задаци васпитања (интелектуално, морално, естетско, физичковаспитање). Развојцеловителичностикаоциљваспитања.Основничиниоциваспитања.Улога и значајпојединихчинилаца у васпитању. Васпитно-образовни систем, школа и друштво. Општипринципиваспитања. Општеметоде и средствавaспитања. Положајваспитаника у процесуваспитања. Карактеристикеодносаваспитач-дете/ученик. Основни појмови из дидактике-настава, наставни програм, наставне методе, облици организације наставног рада.Инклузивно и мултикултурално образовање.Наставник као професија.

Практична настава

Посматрање васпитно-образовног рада у предшколским установама и школама, анализациљева, садржаја, метода и средствавaспитањасастановиштаразвојацеловителичности и примена истраживачких техника и инструмената у изради семинарских радова, усмено и писмено извештавање о обрађеним темама, организовање педагошких трибина.

Литература

1. Трнавац, Н. и Ђорђевић, Ј. (2010). *Педагогија*, Београд: Научна КМД (први део књиге-187 страна).ИСБН:978-86-6021-022-9
2. Антонијевић, Р. (2013). *Општа педагогија*. Београд: Институт за педагогију и андрагогијуФилозофског факултета. (Област иваспитања, 169-248) ИСБН: 978-86-82019-73-2

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Предавања, дискусије, индивидуални и групни истраживачки рад студената, усмено излагање студената, видео-презентације, посматрање наставног рада у предшколским установама и школама, самостални рад студената на стручним текстовима.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	**60**
практична настава	**10**		
семинари	**20**		

Студијски програм: Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Логопедија; Дефектологија (сви модули)

Назив предмета: ХУМАНА ГЕНЕТИКА

Наставник/наставници: Јасмина М. Максић

Статус предмета:обавезни

Број ЕСПБ:4

Услов: нема

Циљ предмета

Разумевање структуре наследне основе и њен значај у реализацији биопотенцијала сваке јединке; разумевање сложених генетских механизама (али и негенетских), који воде поремећајима раста и развоја јединке и настанку изолованих или комбинованих оштећења; сазнања о основним принципима наслеђивања и генетичким болестима; упознавање са методама молекуларне генетике и њихове примене у раној дијагнози и третману.

Исход предмета

Оспособљеност студената за опсервацију и препознавање генетског у поремећајима раста и развоја (аномалија и наследних болести); оспособљеност за индивидуални или тимски рад са другим специјалностима – могућности дијагностике и реализације програма превенције.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Гени и хромозоми; 2. Организација хуманог генома; 3. Синтеза протеина и регулација генске активности; 4. Мутације гена и хромозома; 5. Хромозомске болести, тризомије, биохемијски скрининг; 6. Делециони синдроми; 7. Инактивација Х хромозома; аберације полних хромозома; 8. Моногенске болести, АД, АР; 9. Х-везане моногенске болести; 10. Основне молекуларне методе; 11. Развој репродуктивног система код човека, детерминација и диференцијација пола; 12. Хермафродитизам, псеудохермафродитизам, реверзије пола; 13. Мултифакторијалне болести, онкогенетика; 14. Популациона генетика, популациони скрининг; 15. Генетско саветовање, родослов

Практична настава

1. Основни појмови у генетици; 2. Хромозоми (структура, организација, улога), методе анализе хромозома, кариотип; 3. Нуклеинске киселине ДНК и РНК (структура, функција, особине); 4. Репликација ДНК; 5. Транскрипција, генетички код; 6. Транслација; 7. Ћелијски циклус (митоза); 8. Гаметогенеза (оогенеза и спермтогенеза), хормонска регулација; 9. Оплођење, ембрионални развој; 10. Хромозомске аберације (етиологија, опште карактеристике); 11. Нумеричке хромозомске аберације (анеуплоидије, полиплоидије); 12. Структурне хромозомске аберације (делеције, дупликације, изохромозом, ринг хромозом); 13. Инверзије; 14. Транслокације; 15. Хромозомске болести (опште карактеристике, подела); 16.17. Преглед обрађених тема кроз семинаре и дискусију; 18. Генске мутације; 19. Принципи наслеђивања моногенских болести, аутозомно доминантне (АД); 20. Аутозомно рецесивне болести (АР); 21. Х-везане болести; 22. Моногенске болести (опште карактеристике, подела); 23. Митохондријална ДНК и митохондријалне болести; 24. Пренатална дијагноза; 25. Тератогенеза, конгениталне малформације; 26. Наслеђивање крвних група и Rh фактора; еритробластоза; 27. Инфекције у трудноћи; перинатална патологија плода; 28.-30. Преглед обрађених тема кроз семинаре и дискусију.

Литература

1. Нинковић, Д. (2007). *Медицинска генетика*. Универзитет у Београду - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.
2. Паповић, Р., Луковић, Љ., Новаковић, И., Станић, М., Буњевачки, В., Цвјетићанин, С., и Стојковић, О. (2016). *Хумана генетика.* Медицински факултет, Универзитет у Београду.
3. Turnpenny P, Ellard S. (2009). *Емеријеви основи медицинске генетике*. Data Status. (prevod)

Број часова активне наставе	**Теоријска настава: 1**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе

Класична настава, презентације, видео презентације, дискусија

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	60
практична настава	**5**	усмени испит	
колоквијум-и	**20**	.....	
семинар-и	**10**		

Студијски програм : Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Дефектологија (сви модули)

Назив предмета: РАЗВОЈНА ПСИХОЛОГИЈА

Наставник/наставници: Ирена Б. Стојковић

Статус предмета: обавезни заједнички

Број ЕСПБ: 5

Услов: Нема

Циљ предмета

Стицање знања о развоју психичких функција, детерминантама и механизмима њиховог развоја, о теоријским и методолошким приступима изучавању психичког развоја.

Исход предмета

Познавање законитости развоја појединих психичких функција, разумевање чинилаца развоја и механизама којима они делују на развој, способност примене знања о психичком развоју у практичном раду и даљем усвајању знања о одликама развоја особа са сметњама и тешкоћама у развоју.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам развоја;

Методолошки приступи изучавању развоја;

Модели објашњења развоја;;

Теорије сазнајног развоја: Пијажеова теорија, теорија Лава Виготског; приступ развоја знања у појединим доменима, когнитивно – информациони приступ;

Теорије развоја говора;

Теорије развоја личности и развоја појма о себи.

Практична настава

Практична настава прати теме теоријске наставе кроз задатке који захтевају примену стечених знања у разумевању специфичних развојних токова и фактора који на њега утичу, критичку анализу емпиријских истраживања и израду нацрта истраживања.

Литература

Матејић Ђуричић З. (2019). *Увод у развојну психологију*. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију .

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Теоријска настава укључује класичну наставу и интерактивне облике наставе.

Практична настава реализује се применом метода активног учења (анализа емпиријских студија, групна дискусија, конструкција нацрта истраживачких пројеката у тиму или индивидуално и др.)-

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	**30**
практична настава	**5**	усмени испт	**30**
колоквијуми	**30**	.....	
семинар-и			

Студијски програм : Логопедија

Назив предмета: ОПШТА ЛОГОПЕДИЈА

Наставник/наставници: Надица Ђ. Јовановић Симић; Ивана П. Арсенић; Зорица Р. Даничић

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 7

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са основним теоријским знањима из области логопедије, развојем способности вербалне комуникације и патологијом комуникације.

Исход предмета

Савладавањем програма предмета ,,Општа логопедија" студенти би овладали знањима о савременом схватању говорно језичке комуникације: теорије, дефиниције, класификације, преваленција, као и базичним информацијама о врстама поремећаја комуникације, као и знањима о специфичностима поремећаја комуникације код деце типичног и атипичног развоја са којима ће радити у пракси. Такође, програм треба да да студентима основу за савладавање теоријских и практичних знања, за праћење и савладавање програма уско стручних предмета на каснијим годинама студија.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основе теорије логопедије; Акт комуникације; Модел комуникације; Процес комуникације; Систем средстава вербалне комуникације: слух, глас, говор, језик, читање и писање; Развој способности вербалне комуникације; Праћење развоја способности вербалне комуникације; Типичан/закаснели језички развој; Патолошки језички развој; Поремећаји вербалне комуникације: дефиниција, терминологија, класификација; Поремећаји вербалне комуникације код деце типичног развоја; Поремећаји вербалне комуникације код деце атипичног развоја; Мисакова систематизација комуникације; Мисакова систематизација патологије вербалне комуникације; имликације и модели за развој језичких способности.

Практична настава

Оспособљавање студената да у пракси препознају и разликују типичан од атипичног језичког развоја, као и да препознају поремећаје вербалне комуникације код деце типичног и деце атипичног развоја. Упознавање студената са принципима логопедске превентиве, дијагностике и третмана и принципима диференцијане дијагностике у логопедији.

Литература

1. Јовановић Симић, Н. (2008). *Атипичан језички развој*. ДДС.
2. Јовановић Симић, Н., Петровић Лазић, М., и Бабац, С. (2018). *Средства комуникације*. Универзитет у Источном Сарајеву - Медицински факултет Фоча.

Допунска литература:

1.Јовановић Симић, Н., и Славнић, С. (2008). *Практикум за развој језичких способности,* Друштво дефектолога Србије. (170 стр.)

2. Јовановић Симић, Н., Славнић, С., и Доброта Давидовић, Н. (2008). *Практикум за развој аудитивне и визуелне перцепције,* Друштво дефектолога Србије.

Број часова активне наставе 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе

Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	
практична настава	**5**	усмени испт	**45**
колоквијум-и	**45**	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Дефектологија (сви модули)

Назив предмета: ПЕДАГОШКА ПСИХОЛОГИЈА

Наставник/наставници: Слободанка В. Антић

Статус предмета: обавезни заједнички

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема

Циљеви предмета

1. Да студенти усвоје појмовни апарат савремених теоријских приступа у педагошкој психологији и основне методолошке приступе.
2. Да разумеју природу и сложеност учења у школском контексту
3. Да усвоје основна знања о факторима који моделују учење јединке у развоју (когнитивни, социоафективни, мотивациони, сремински), развију осетљивост за индивидуалне специфичности ученика и стекну вештине управљања властитим учењем.
4. Да разумеју улоге наставника, специфичности педагошке интеракције у стварању амбијента за ефикасно учење и разлике у приступима подучавања.
5. Да развијају способност критичке анализе актуелних тема у образовању.

Исход предмета

Након наставе овог предмета, студенти су оспособљени да:

1. Наведу, одреде и упореде основне појмове научне Педагошке психологије.
2. Анализирају педагошко психолошке феномене у реалности и да идентификују одговарајуће истраживачке приступе (укључујући акциона (интервентна) истраживања).
3. Анализирају ситуације наставе/учења и да разликују и пореде различите облике учења.
4. Демонстрирају осетљивост за индивидуалне специфичности ученика у анализи различитих примера.
5. Наведу и опишу различите приступе подучавању и да их повежу са исходима учења.
6. Аргументују своје ставове у односу на актуелне теме у образовању.

Садржај предмета

Теоријска настава

Разлике научног и здраворазумског приступа темама педагошке психологије (разлике научне и имплицитне педагошке психологије); Савремени приступи и процеси у образовању; Предмет и методолошки приступи Педагошке психологије (укључујући акционо истраживање); Когнитивни фактори школског успеха и неуспеха (способности, когнитивни стилови, метакогниција) и индивидуалне разлике; Некогнитивни фактори школског успеха и неуспеха (социоемоционални фактори) и индивидуалне разлике; Мотивација за учење; Утицај очекивања наставника на ученичко постигнуће; Теоријски модели учења који имају највећу хеуристичку вредност у специјалној едукацији и њихове педагошке импликације; Различити приступи подучавању/учењу; Мерење ефикасности учења; оцењивање знања, нормативни и критеријски тестови.

Практична настава

Индивидуално писање есеја на различите теме психологије образовања; пројекатска настава- групна израда приручника за учење, анализа студије случаја из области наставе/учења; анализа властитих приступа учењу на основу релевантног наставног садржаја; израда речника термина Педагошке психологије, вежбе критичког мишљења (рад на тексту).

Литература

1. Арсеновић Павловић, М., Антић, С. , и Јолић Марјановић, З. (2017). *Педагошка психологија: уџбеник са приручником за вежбе*. Универзитет у Београду - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
2. Визек Видовић, В., Влаховић Штетић, В., Ријавец, М., и Миљковић, Д. (2014). *Психологија образовања*. Klett (одабрана поглавља)

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Предавања (вербална метода, примена аудиовизуелних техника), методе интерактивне/активне наставе, пројекатска настава, рад на тексту (рецепција и продукција) анализа штампаних и видео докумената, вежбе критичког мишљења.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	70
практична настава		усмени испт	
колоквијум-и	**10**		
групни пројекат	**10**		
писање есеја	**5**		

Студијски програм: Дефектологија; Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју

Назив предмета: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 2

Наставник/наставници: Маја Р. Иванчевић Отањац

Статус предмета: Обавезни предмет

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ овог предмета је да прошири знање студената из области енглеског језика струке, као и да утврди и прошири њихово знање општег енглеског језика.

Исход предмета

Студенти ће научити стручну терминологију на енглеском језику из ужих области специјалне едукације и рехабилитације. Такође ће утврдити и допунити језичке и граматичке структуре општег енглеског језика предвиђене за одговарајући ниво (B1-B2).

Садржај предмета

Теоријска настава

Предавања су везана за тематске јединице из ужих области специјалне едукације: Ученици са интелектуалном ометеношћу; Ученици са тешкоћама у учењу; Ученици са хиперкинетичким поремећајем; Ученици са поремећајем понашања; Ученици са говорно-језичким поремећајима; Глуви и наглуви ученици; Слепи и слабовиди ученици; Ученици са поремећајем из спектра аутизма; Ученици са ретким, вишеструким и тешким поремећајима; Ученици са моторичким поремећајима; Посебно надарени и талентовани ученици. Уз сваку стручну тематску јединицу обнавља се или уводи одговарајућа граматичка структура на средњем/вишем нивоу општег енглеског језика (B1/B2).

Практична настава

Превод краћих стручних текстова везаних за тематске јединице које се обрађују у склопу теоријске наставе; вежбе вокабулара везаног за поменуте тематске јединице и одговарајуће граматичке вежбе на средњем/вишем нивоу општег енглеског језика (B1/B2).

Литература

1. Ivančević Otanjac, M., & Furundžić, M. (2014). *English for Special Education*, Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.
2. DK Penguin Random House. (2019). *English for Everyone – English Grammar Guide Practice Book*. Dorling Kindresley Limited

Број часова активне наставе	**Теоријска настава: 1**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе

Предавања и вежбе на енглеском језику.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
усмена презентација			
семинар-и			

Студијски програм: Дефектологија; Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју			
Назив предмета: НЕУРОЛОГИЈА			
Наставник/наставници: Маја С. Миловановић. Александра М. Павловић			
Статус предмета: Обавезни заједнички			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: положен предмет Медицинска физиологија			
Циљ предмета Разумевање етиопатогенезе болести централног и периферног нервног система, као и мишићног система, начина испољавања, тока и прогнозе ових болести, у циљу препознавања најчешћих неуролошких обољења/оштећења која доводе до трајног или привременог хендикепа и захтевају специјални едукативни третман и рехабилитацију.			
Исход предмета Оспособљеност студената за препознавање најчешћих неуролошких обољења/оштећења која доводе до трајног или привременог хендикепа и захтевају специјални едукативни третман и рехабилитацију.			
Садржај предмета *Теоријска настава* Неуролошке основе, семиотика, ток и прогноза урођених и стечених болести нервног система, које представљају најчешће узроке привременог или трајног хендикепа и захтевају специјални едукативни третман и рехабилитацију; обољења која су праћена застојем у развоју менталних способности; обољења/ оштећења централног и периферног нервног система која доводе до привременог или трајног поремећаја моторних способности; обољења/ оштећења можданих живаца, посебно чула слуха и слушних путева који доводе до оштећења слуха и говорних способности и чула вида и видних путева који доводе до оштећења вида. *Практична настава* Прикази случајева који се обрађују у теоријском делу наставе.			
Литература 1. Павловић, Д. (2016). *Неурологија*. Orion Art.			
Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**	
Методе извођења наставе предавања, вежбе, интерактивна настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	**50**
практична настава	**10**	усмени испит	**10**
колоквијум-и	**20**	.....	
семинар-и			

Студијски програм : Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, Логопедија, Дефектологија.

Назив предмета: ПСИХИЈАТРИЈА

Наставник/наставници: Владимир С. Јањић

Статус предмета: обавезни заједнички

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен испит из предмета Увод у развојну психологију

Циљ предмета

Разумевање етиопатогенезе психијатријских болести, начина испољавања, тока и прогнозе ових болести, у циљу препознавања (дијагностика и диференцијална дијагностика) најчешћих психијатријских обољења/оштећења која доводе до трајног или привременог хендикепа и захтевају специјални едукативни третман и рехабилитацију.

Исход предмета

Оспособљеност студената да препознају најчешћа психијатријска обољења/оштећења која доводе до трајног или привременог хендикепа и примена ових знања у специјалном едукативном третману и рехабилитацији.

Садржај предмета

Теоријска настава

Семиотика, ток и прогноза психијатријских обољења која су урођена или стечена у раним периодима или касније у току живота и представљају најчешће узроке привременог или трајног хендикепа и захтевају специјални едукативни третман и рехабилитацију (ментална ретардација, аутизам, органски психосиндроми, деменције); психијатријски поремећаји у детињству и младости, укључујући основне принципе превенције и терапије менталних поремећаја

Практична настава:

Прикази случајева који се обрађују у теоријском делу наставе

Литература

Краигхер Гузина, А. (2007). *Психијатрија за дефектологе*. Научна књига Комерц.
Симић-Лазић, Д. (2006). *Психијатрија за дефектологе*. ЗУНС

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Класични едукативни метод уз коришћење видео презентација и активно укључивање студената у рад.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	40
практична настава	5	усмени испт	20
колоквијум-и	30	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија, Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, Дефектологија - модули Моторичке сметње и поремећаји, Сензомоторичке сметње и поремећаји и Сметње и поремећаји слуха

Назив предмета: НЕУРОПСИХОЛОГИЈА

Наставник/наставници: Надежда С. Крстић

Статус предмета: обавезни заједнички

Број ЕСПБ: 4

Услов: положени испити из Медицинске физиологије, Неурологије и Основа опште психологије

Циљ предмета:
Упознати студенте са облашћу когнитивних неронаука и оспособити их за елементарно разумевање церебралних основа менталног функционисања, као и приступа који се актуелно користе у истраживању, дијагностици и третману неуробиолошки заснованих психолошких поремећаја

Исход предмета
Предмет оспособљава студенте: да овладају основном неуропсихолошком терминологијом; да међусобно разликују најважније правце и поступке у овој области те да разумеју могућности и ограничења закључивања на основу конкретних емпиријских података; да могу са разумевањем и критички приступити литератури у којој се комбинују подаци психолошких и неуронаука.

Садржај предмета
Теоријска настава
Сажима се у четири велике тематске јединице: 1. основни принципи функционалне организације мозга; 2. неуропсихолошки правци и методе које се користе у анализи повезаности мозга и понашања; 3. функционална топографија коре; 4. когнитивна архитектура и неуробиолошке основе виших когнитивних функција.
Практична настава:
Допуна/разрада одабраних тема различитим формама активног учења, укључивши анализу видео и писаног материјала, посебно истраживачких радова; групне дискусије; квизове; вежбе графичког приказивања кортикалне структуре и функције; конструкцију једноставног нацрта хипотетичког истраживања и сл.

Литература
Крстић, Н., Савић Паројчић, А., и Гојковић, М. (2017) *Увод у неуропсихолошку дијагностику*. Центар за примењену психологију.

Број часова активне наставе 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе
Теоријска настава се изводи комбиновањем традиционалне и активне наставе, док практична настава подразумева проширење активног учења на унапред припремљене тимске и индивидуалне активности на одабране теме

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току наставе	10	писмени + усмени испит	**45**
практична настава	15		
колоквијум-и	15		
семинар-и	15		

Студијски програм: Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Логопедија.

Назив предмета: УВОД У РЕХАБИЛИТАЦИЈУ ИНТЕЛЕКТУАЛНО ОМЕТЕНИХ ОСОБА

Наставник/наставници: Ненад П. Глумбић, Мирјана В. Ђорђевић

Статус предмета: Обавезни предмет студијског програма

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ наставе овог предмета је да студенте оспособи за разумевање феномена интелектуалне ометености (ИО), развојних карактеристика особа са ИО, изазова са којима се особе са ИО суочавају у различитим животним фазама, као и да стечено знање примене у будућем раду.

Исход предмета

Студенти ће стећи основна знања из области ИО која су им потребна за разумевање стручно-апликативних предмета на вишим годинама студија. Студенти ће моћи да изврше категоризацију особа са ИО на основу степена потребе за подршком и да разликују различите моделе подршке који се могу примењивати од најранијег узраста до периода старости.

Садржај предмета

Теоријска настава

Терминологија и ејблизам. Дефиниција и класификација ИО. Епидемиолошка истраживања ИО. Петодимензионални модел ИО (интелигенција; адаптивне способности; партиципација, интеракције и социјалне улоге; здравље и контекст). Рана интервенција. Модели школовања. Постсекундарна едукација. Становање особа са ИО. Запошљавање особа са ИО. Сексуалност и родитељство особа са ИО. Подршка остарелим особама са ИО. Палијативна нега особа са ИО.

Практична настава

Посета установама за специјалну едукацију и рехабилитацију деце и одраслих особа са ИО (успостављање контакта са особама са ИО различитог узраста и различитог нивоа потребе за подршком; уочавање специфичних развојних карактеристика ових особа;идентификовање потреба које ове особе имају и изазова са којима се суочавају).

Литература

Stevanović, D. (2021). Neurorazvojni poremećaji u Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, 11 izdanje (MKB–11): Pregled. *Engrami, 43*(1). https://doi.org/10.5937/engrami43-32939

Николић, М., и Вантић-Тањић, М. (2015). *Увод у интелектуалне тешкоће*. ОФФ-СЕТ.

Глумбић, Н. (2017). Родитељство особа са тешкоћама и сметњама. У Д. Лозановић и Д. Радивојевић (Ур.) *Подршка узајамном односу породице и детета у раном детињству: Водич за здравствене раднике и сараднике у примарној здарвственој заштити* (стр. 97-107). Удружење педијатара Србије.

Број часова активне наставе	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставепредавања, вежбе, интерактивна настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	Поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	5	усмени испт	55
колоквијум-и	40	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија			
Назив предмета: НЕУРОПСИХОЛОГИЈА РАЗВОЈНОГ ДОБА			
Наставник/наставници: Надежда С. Крстић			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: положени испити из Медицинске физиологије, Неурологије, Опште психологије, Неуропсихологије и Развојне психологије			
Циљ предмета: Упознавање са неуробиолошким основама когнитивног сазревања, интеракцијом биолошки датог и средине у настајању и развоју психичких структура, неуропсихолошким профилом најчешћих неурокогнитивних поремећаја у развојном добу као и са основним принципима неуропсихолошке рехабилитације у детињству.			
Исход предмета Стицање базичних знања о типичном и атипичном неурокогнитивном развоју, разумевање њихових импликација за специјалну едукацију и рехабилитацију, посебно логопедски рад			
Садржај предмета *Теоријска настава* Као најважније теме обухвата: 1. карактеристике и динамику нормалног церебралног сазревања; 2. развојни пластицитет и утицај средине (теоријски модели и емпиријски приступи); 3. уплив озледе као додатног неуроразвојног фактора; 4. специфичности стечених озледа мозга у детињству; и 5. групу неуроразвојних поремећаја (фокус на 'специфичним развојним поремећајима') *Практична настава:* Допуна/разрада одабраних тема различитим формама активног учења, укључивши анализу видео и писаног материјала; индивидуалне приказе теме, групне дискусије; квизове; конструкцију једноставног нацрта хипотетичког истраживања, критичку анализу објављеног истраживања и сл.			
Литература 1. Крстић, Н., Савић Пароји́ћ, А., Гојковић, М. (2017) *Увод у неуропсихолошку дијагностику*. Центар за примењену психологију. 2. Крстић, Н.(2008): *Развојна неуропсихологија*. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, CIDD.			
Број часова активне наставе 4	**Теоријска настава: 2**		**Практична настава: 2**
Методе извођења наставе Теоријска настава се изводи комбиновањем традиционалне и активне наставе, док практична настава подразумева проширење активног учења на унапред припремљене тимске и индивидуалне активности на одабране теме			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току наставе	10	писмени + усмени испит	45
практична настава	15		
колоквијум-и	15		
семинар-и	15		

Студијски програм: Дефектологија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Логопедија

Назив предмета: СОМАТОПЕДИЈА

Наставник/наставници: Миодраг Л. Стошљевић, Милосав В. Адамовић

Статус предмета: Обавезни заједнички предмет више програма

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема услова

Циљ предмета

Упознавање студената са теоријским и практичним основама овога предмета у које спадају појам, предмет и задатак соматопедије као и делокруг рада соматопеда. Студент се такође упознаје са основним знањима која се односе на интегрални третман особа са моторичким поремећајима. Након тога студент проучава класификацију и врсте патолошких стања, тј. клиничку слику, којима се бави соматопед. На крају студент проучава основне елементе клиничког и едукативног рада са особама са моторичким поремећајима, као и значај и улогу дерматоглифике у специјалној едукацији и рехабилитацији.

Исход предмета

Студент ће овладати основним техникама које се односе на детекцију, дијагностику са прогностиком, едукацију и рехабилитацију особа са моторичким поремећајима. На крају се посебна пажња обраћа на практичну подлогу за стицање вештина студента које се односе на игре и играчке за децу са моторичким поремећајима тј. на терапију игром („play therapy“) као и на знања која се односе на спорт и рекреацију ових лица.

Садржај предмета

Теоријска настава

Дефиниција, предмет, појам, задатак и основна терминологија специјалне едукације и рехабилитације особа са моторичким поремећајима; Делокруг рада соматопеда; Преглед општег историјског развоја специјалне едукације и рехабилитације; Преглед специјалног историјског развоја специјалне едукације и рехабилитације; Анатомске и физиолошке основе моторног функционисања човека; Неуропсихологија моторног функционисања човека; Патологија моторног функционисања човека; соматопедска дијагностика; соматопедска едукација и рехабилитација; Дерматогифика у специјалној едукацији и рехабилитацији особа са моторичким поремећајима.

Практична настава

Уводне вежбе у току којих ће студенти бити упознати са планом и програмом практичних вештина у оквиру овога предмета; Усвајање практичних вештина у спровођењу превенције настанка моторичких поремећаја; Усвајање практичних вештина у спровођењу детекције настанка моторичких поремећаја; Спровођење опште соматопедске дијагностике (Скриниг и процена способности, Скрининг психичких функција, Моторичко функционисање итд.); Примена „Отвореног система стимулације хуманог развоја“; Специјално писање особа са моторичким поремећајима; Организација игре и рад са играчкама; Лечење деце која касне у психомоторном развоју,

Литература

1. Стошљевић, М. (2019). *Основи специјалне едукације и рехабилитације особа са моторичким поремећајима (основи соматопедије).* Друштво дефектолога Србије.
2. Стошљевић Л., Стошљевић М., и Одовић Г. (2019). *Процена способности особа са моторичким поремећајима*. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду.
3. Стошљевић, М., Стошљевић, М., и Стошљевић, Л. (2021). *Лечење деце атипичног и психомоторног развоја*, Кабинет Стошљевић, Биг штампа

Број часова активне наставе	**Теоријска настава:** 2	**Практична настава:** 1

Методе извођења наставе

Предавања, интерактивна настава, консултације, Power-Point презентације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**25**	писмени испит	**15**
практична настава	**15**	усмени испит	**35**
колоквијум-и	**10**		
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија; Дефектологија (модул Сметње и поремећаји слуха)

Назив предмета: ФОНЕТИКА

Наставник/наставници: Маја П. Ивановић; Анита М. Османовић

Статус предмета: обавезни заједнички

Број ЕСПБ: 7

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената са верификованим научним чињеницама које се односе на говорни израз. Посебан циљ је да се студентима омогући стицање знања о говорном изразу која се могу применити у дијагностици и третману поремећаја говора и језика.

Исход предмета

Стечена знања о говорном изразу створиће студентима неопходну основу за савладавање и разумевање стручних предмета из области логопедије. Стечена знања и вештине у анализи говорног израза биће примењиви у дијагностици и третману поремећаја говора и језика.

Садржај предмета

Теоријска настава Говорни израз; статус фонетике и фонологије у оквиру лингвистике; методе и технике истраживања говорног израза; функција физиолошке базе говора у продуковању говорних сегмената и супрасегмената; акустичке карактеристике говорног израза; аудитивни аспект говорног израза; функционални аспект говорног израза (фонологија); артикулациона база; сегментација говора; критеријуми сегментације и класификације сегмената; фонетска организованост говорних сегмената; гласови у систему; артикулационе, акустичке, аудитивне, дистрибуционе и развојне карактеристике гласова; слог; изговорна реч; фонетска фраза; прозодијска (супрасегментна) организација говора; темпо говора; гласност говора; интонација; акценат; ритам говора; парајезичка обележја говорног израза; комбинаторна фонетика.

Практична настава

Практично оспособљавање студената за анализу говорног израза.

Литература

1. Кашић, З. (2000). Сегментна и супрасегментна организованост говора. У књизи: С. Голубовић, З. Кашић: *Сегментна и супрасегментна организованост говора и поремећаји флуентности*. Друштво дефектолога Југославије, 1-68.
2. Петровић, Д., и Гудурић, С. (2010). *Фонологија српскога језика, I Фонетика*. Институт за српски језик САНУ, Београдска књига, Матица српска, 53-292.
3. Ивановић, М., и Кашић, З. (2011). Варирање трајања сегмената у говорној експресији емоција. *Специјална едукација и рехабилитација, 10*(2), 341-353.
4. Кашић, З. (2015). *Фонетика* – скрипта за студенте Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Број часова активне наставе 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе

Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30	.....	
семинар-и			

Студијски програм : Логопедија

Назив предмета: АРТИКУЛАЦИОНО-ФОНОЛОШКИ ПОРЕМЕЋАЈИ

Наставник/наставници: Мирјана Д. Петровић Лазић, Јадранка Р. Оташевић

Статус предмета: Обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Фонетика и предмети из прве и друге године.

Циљ предмета:
Циљ предмета је да студенти стекну знања из области артикулационо фонолошких поремећаја која ће применити у пракси.

Исход предмета:
Савладано предвиђено градиво и стечена знања из ове области која ће моћи применити у пракси.

Садржај предмета:
Теоријска настава: Ефекторни систем и артикулациони органи. Норме за изговор гласова. Одступања и поремећаји у изговору гласова. Дефиниција и разлика између артикулационих и фонолошких поремећаја. Типови артикулационих поремећаја. Сигматизам- Ротацизам. Ламбдацизам. Тетизам и тетацизам. Остали поремећаји изговора гласова. Dyseneia. Ринолалије. Артикулациони поремећаји код ортодонтских аномалија. Дијагностика поремећаја артикулације. Третман артикулационих поремећаја. Логопедска протетика артикулационих поремећаја. Фонолошки поремећаји (дефиниција, карактеристике, дијагностика, диференцијална дијагностика, третман).
Практична настава: Вежбе- примена стечених теоријских знања у третману артикулационо-фонолошких поремећаја.

Литература:
1. Голубовић, С. (2017). *Фонолошки поремећаји (треће, измењено и допуњено издање.* Тонплус.
2. Голубовић, С., Јечменица, Н., Суботић, С., и Кобац, Д. (2019). Развој фонолошке свесности код деце узраста од шест до осам година. *Примењена психологија*, *12*(2), 157-182. https://doi.org/10.19090/pp.2019.2.157-182

Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе:
предавања, вежбе, консултације, семинарски радови, интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава : power-point презентације., видео презентације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**20**	усмени испт	**60**
колоквијум-и		.....	
семинар-и	**10**		

Студијски програм: Логопедија; Дефектологија - модул Сметње и поремећаји слуха			
Назив предмета: АУДИОЛОГИЈА СА ВЕСТИБУЛОЛОГИЈОМ			
Наставник/наставници: Снежана С. Бабац			
Статус предмета: обавезни заједнички			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
Циљ предмета Циљ је да студенти добију ширу перспективу у сагледавању проблема, са биолошко -медицинског аспекта, чула слуха које је најважније чуло за комуникацију и чула за равнотежу које је најстарије чуло.У свом каснијем стручном раду ово знање ће бити неоподно за квалитетно обављање посла логопеда са одговарајућим разумевањем кје обезбеђује шири медицински прилаз. Такође Циљ је да се студени упознају са медицинским аспектима болести ува и њиховим начинима лечења.			
Исход предмета Исход предмета је да студенти буду у стању да схвате ширу медицинксу перспективу функционисања, испитивања и дијагностиковања болести чула слуха, чула за равнотежуи личног живца. Исход је и да су у стању да практично примене знања.			
Садржај предмета *Теоријска настава* Акустика 2) Морфологија и физиологија спољашњег и средњег ува 3) Морфологија и физиологија чула слуха у унутрашњем уву и централни слушни путеви 4) Морфологија и физиологија чула за равнотежу 5) Методе испитивања слуха 6) Диференцијална дијагноза оштећења слуха 7) Методе испитивања чула за равнотежу 8) Болести спољашњег и средњег ува и утицај на слух 9) Обољења унутрашњег ува и утицај на слух 10) Филогенетски и онтогенетски развој ува 11) Конгениталне малформације ува и аудиолошка дијагностика код конгениталних малформација 12) Технолошке могућности за побољшање слуха 13) Лични живац (n. facialis) 14) Термини за надокнаду или додатно предавање *Практична настава* Практично приказивање извошења дијагностичких метода које се уче и закључивање на основу налаза			
Литература Бабић, Б. (2007). *Аудиологија и вестибулологија*. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију – ЦИДД.			
Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**	
Методе извођења наставе Предавања и вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**30**	усмени испит	**60**
колоквијум-и		.....	
семинар-и			

Студијски програм: **Логопедија; Дефектологија - модул Сензомоторичке сметње и поремећаји**
Назив предмета: ПОРЕМЕЋАЈИ ГОВОРА КОД ДЕЦЕ СА СЕНЗОРНИМ ОШТЕЋЕЊИМА
Наставник/наставници: Петровић Лазић Д. Мирјана; Ивана С. Илић Савић
Статус предмета: обавезни заједнички
Број ЕСПБ: 6
Услов: Положени испити из прве године студија
Циљ предмета: Циљ предмета је да студенте основних студија упозна са савременим приступом у раду са децом са сензорним оштећењима кроз дијагностичке и терапијске поступке у процесу говорне хабилитације и рехабилитације.
Исход предмета: да студенти овладају знањима из области поремећаја говора код деце са сензорним оштећењима .
Садржај предмета: *Теоријска настава* Неуробиолошки аспекти нервног система и чула везаних за сензорну интеграцију; Појам и дефиниција сензорне интеграције; Специфични сензорни модалитети; Значај аудитиве перцепције за развој говора; Значај визуелне перцепције за развој говора; Значај тактилно-кинестетске перцепције за развој говора; Значај проприоцептивног система за развој говора; Дисфункција сензорне интеграције; Поремећаји говора код деце са сензорним оштећењима. *Практична настава*

Упознавање студената са тест-инструменталним методама у дијагностици и рехабилитацији деце са сезнзомоторним оштећењима; Третман и стимулација говора код деце са сензорним оштећењима; Приказ индивидуалног рада са децом са сензорним оштећењима; Приказ групног рада са децом са сензорним оштећењима;
Литература: 1. Петровић Лазић, М. (2019). *Поремећаји говора код деце са сензорним оштећењима*. Нова научна. 2. Јовановић Симић, Н., Петровић Лазић, М., и Бабац, С. (2018). *Средства комуникације*. Универзитет у Источном Сарајеву - Медицински факултет Фоча.

Број часова активне наставе 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе Предавања, вежбе, семинарски рад, консултације
Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	**Поена**	**Завршни испит**	**Поена**
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**10**	усмени испит	**60**
колоквијум-и	**10**		
семинар-и	**10**		

Студијски програм :Логопедија
Назив предмета: Фонијатрија
Наставник/наставници: Снежана Бабац
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов: нема
Циљ предмета Циљ је да студенти добију ширу перспективу у сагледавању проблема, са биолошко- медицинског аспекта, ларинкса као генератора гласа, горњих дисајних и дигестивних путева као резонатора и доњих дисајних путева као активатора гласа. Нагласак је и на апсектима аеродигестивне раскрснице у фаринксу и улози једњака код езофагусног гласа. У свом каснијем стручном раду ово знање ће бити неопходно за квалитетно обављање посла са одговарајућим разумевањем које обезбеђује шири медицински прилаз. Циљ је и да се студенти упознају са медицинксим апсектима болести горњих респираторних и дигестивних путева и њиховим начинима лечења.
Исход предмета Исход предмета је да студенти буду у стсању да схвате ширу медицинксу перспективу функционисања, испитивања и дијагностиковања болести ларинкса, фаринкса, али и носа, параназалних синуса, уста и да буду у стању да основна знања примене у пракси.
Садржај предмета *Теоријска настава* 1) Фаринкс 2) Уста 3) Нос и параназални синуси 4) Морфологија ларинкса 5) Физиологија ларинкса

6) Методе прегледа ларинкса 7) Конгениталне малформације, неуролошки поремећаји ларинкса 8) Упале ларинкса 9) Трауме ларинкса 10) Тумори ларинкса 11) Ендокрии поремећаји ларинкса 11) Филогентески и онтогенетски развој ларинкса 12) Хирушко лечење бенигних и малигних тумора ларинкса и езофагусни глас 13) Термини за надокнаду или додатно предавање

Практична настава

Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Бежбе: практично приказивање извођења дијагностичких метода и закључивање на основу налаза

Литература

1. Ђукић, В.Б., и сарадници (2017). *Карцином ларинкса.* Партенон.
2. Ђукић, В.Б. (2013). *Парализе гласница.* Партенон.
3. Петровић-Лаазић, М., Бабац, Ц., Васић, М. (2010). Р*езонатори гласа.* Нова научна.
4. Мумовић, Г.М. (2004). *Конзервативни третман дисфонија*. Универзитет у Новом Саду-Медицински факултет.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Интерактивна настава уз примену савремених техничких уређаја

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава		усмени испт	**60**
колоквијум-и	**40**	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија

Назив предмета: ЛИНГВИСТИКА

Наставник/наставници: Маја П. Ивановић

Статус предмета: Обавезни

Број ЕСПБ: 9

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената са верификованим научним чињеницама које се односе на природу и развој језика као општељудског обележја, а нарочито са чињеницама у вези са структуром језика и језичким функцијама. Посебан циљ је да се студентима омогући стицање знања о језику и његовој структури која се могу применити у дијагностици и третману поремећаја говора и језика.

Исход предмета

Савладавањем овог програма студенти ће бити теоријски и практично оспособљени да анализирају језичке појаве код појединца. Стечена знања о језику створиће студентима неопходну основу за савладавање и разумевање стручних студијских предмета из области логопедије. Знања и вештине у анализи језичких појава биће примењиви у дијагностици и третману поремећаја говора и језика.

Садржај предмета

Теоријска настава Савремена лингвистичка теорија и њени појмови; методе и технике истраживања у лингвистици; битна својства језика; функције језика; порекло језика-филогенеза, социогенеза, онтогенеза; језичке универзалије; језик, култура и друштво; општа структура језика; језички знак-повезивање звука и значења у језику; симболизација; нивои језичке структуре; релевантни односи међу

нивоима језичке структуре; граматички односи-синтагматски односи, парадигматски односи, функционални односи; граматичка правила-прескриптивна правила, дескриптивна правила; граматичке категорије; морфолошки систем; синтаксички систем; структура лексикона; лингвистичка семантика; лингвистичка прагматика; диксурс и текст, конверзација, структура текста; раслојавање језика; језичка норма и стандардизација; функционално диференцирање.

Практична настава

Практично оспособљавање студената за анализу језичких појава код појединца.

Литература

Ивановић, М. (2021). *О језичком развоју у периоду проширивања језичких компетенција*. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Бугарски, Р. (2019). *Увод у општу лингвистику*. Завод за уџбенике (6. прештампано издање).

Кашић, З. (2014). *Лингвистика- практикум за студенте ФАСПЕРА*

Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе

Интерактивна настава уз примену савремених техничких уређаја

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	до 5	писмени испит	до 60
практична настава	до 5	усмени испт	
колоквијум-и	до 30	.....	
семинар-и			

Студијски програм : Логопедија

Назив предмета: АУГМЕНТАТИВНА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЈА

Наставник/наставници: Надица Ђ. Јовановић Симић; Ивана П. Арсенић; Зорица Р. Даничић

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 9

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената са концептом аугментативне и алтернативне комуникације и могућностима њене примене у дијагностици и третману вербалне комуникације.

Исход предмета

Савладавањем овог студијског програма студенти ће бити упућени у основне поставке аугментативне и алтернативне комуникације, и биће теоријски и практично оспособљени за практичну примену аугментативне и алтернативне комуникације у развоју и третману код особа са тешким поремећајима комуникације. Знања и вештине у примени аугментативне и алтернативне комуникације као интервентне методе биће примењиви у дијагностици и третману патологије говора и језика.

Садржај предмета

Теоријска настава

Историјски развој; модели комуникације; таксономија у аугментативној и алтернативној комуникацији; терминологија у аугментативној и алтернативној комуникацији; симболи у аугментативној и алтернативној комуникацији; симболички системи и стратегије селекције и преноса симбола; непотпомогнути комуникативни симболи; потпомогнути комуникативни симболи; селекција симбола;

тим за примену аугментативне и алтернативне комуникације; могућности примене аугментативне и алтернативне комуникације у развоју и поремећајима комуникације.
Практична настава:
Вежбе - Практично оспособљавање студената за индивидуалну примену аугментативне и алтернативне комуникације.

Литература

1. Јовановић Симић, Н. (2007). *Аугментативна и алтернативна комуникација – стратегије и принципи*. Друштво дефоктолога Србије.

Број часова активне наставе 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе
Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	
практична настава	**5**	усмени испит	**45**
колоквијум-и	**45**	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија

Назив предмета: ПОРЕМЕЋАЈИ ФЛУЕНТНОСТИ ГОВОРА 1

Наставник/наставници: Мирјана Д. Петровић Лазић, Јадранка Р. Оташевић

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Претходно савладано градиво из: Физиологије са анатомијом, Хумане генетике, Развојне психологије, Психологије личности, Фонетике, Лингвистике и свих предмета из прве и друге године студија.

Циљ предмета:
Циљ предмета је да студенти стекну знање из области поремећаја флуентности говора и то знање примене у пракси.

Исход предмета:
Стицање знања и примена стечених знања у пракси.

Садржај предмета:
Теоријска настава:
Појам флуентности говора. Поремећаји флуентности говора. Дефиниција флуентности и поремећаја флуентности говора. Класификација поремећаја флуентности говора. Поремећаји флуентности говора код деце и одраслих. Диференцијална дијагноза поремећаја флуентности говора. Поремећаји ритма и темпа говора - муцање, брзоплетост, брзоплетост и муцање, муцање и брзоплетост, брадилалија.
Практична настава: Вежбе- Примена стечених теоријских знања о поремећајима флуентности говора.

Литература: 1. Голубовић, С. (2017). *Поремећаји флуентности говора (треће, допуњено и измењено издање).* Тонплус.		
Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 1**	**Практична настава: 2**
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, семинарски радови, интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава : power-point презентације., видео презентације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**20**	усмени испт	**60**
колоквијум-и		.....	
семинар-и	**10**		

Студијски програм: Логопедија
Назив предмета: ПОРЕМЕЋАЈИ ФЛУЕНТНОСТИ ГОВОРА 2
Наставник/наставници: Мирјана Д. Петровић Лазић, Јадранка Р. Оташевић
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 4
Услов: Претходно савладано градиво из: Физиологије са анатомијом, Хумане генетике, Развојне психологије, Психологије личности, Фонетике, Лингвистике, Поремећаја флуентности 1 и свих предмета из прве и друге године студија.
Циљ предмета: Циљ предмета је да студенти стекну знање из области поремећаја флуентности говора - муцања и то знање примене у пракси.
Исход предмета: Стицање знања и примена стечених знања у пракси.
Садржај предмета: *Теоријска настава:* Муцање (дефиниције, етиологија муцања). Патофизиологија муцања. Типови муцања. Клиничка слика муцања. Теорије о муцању. Муцање и језик. Муцање и фонолошки поремећаји. Муцање и билингвизам. Дијагностика муцања. Тестови за испитивање муцања. Третман муцања (организација третмана муцања, методе у третману муцања). Метод Свесна синтеза развоја. *Практична настава:* Вежбе- Примена стечених теоријских знања у дијагностици и третману муцања

које ће применити у пракси.			
Литература: 1. Голубовић, С. (2017). *Поремећаји флуентности говора (треће, допуњено и измењено издање)*. Тонплус.			
Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 1**	**Практична настава: 2**	
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, семинарски радови, интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава : power-point презентације., видео презентације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**20**	усмени испт	**60**
колоквијум-и		.....	
семинар-и	**10**		

Студијски програм : Логопедија
Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА ОСОБА СА ГОВОРНИМ И ЈЕЗИЧКИМ ПОРЕМЕЋАЈИМА
Наставник/наставници: Сања М. Димоски
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 7
Услов: Положени предмети Општа психологија и Развојна психологија
Циљ предмета Разумевање психолошког функционисања деце и одраслих са говорним и језичким поремећајима; упознавање са психолошким факторима настанка или одржања поремећаја; упознавање са психолошким последицама (на индивидуалном и породичном плану) говрне и/или језичке патологије;
Исход предмета 1. Стицање знања о особеностима психолошких порцеса и развоја личности особа са говорним и језичким поремећајима; 2. Стицање знања о савременим формама психолоше процене и психолошког третмана за децу, породице и одрасле особе са говорним и језичким поремећајима 3. Стицање вештина пружања психолошке подршке деци (и њиховим породицама) и особама са говорним и/или језичким поремећајима;
Садржај предмета 1. Предмет изучавања психологије ометености и психологије особа са говорним и језичким поремећајима 2. Методе у психологији особа са говорним и језичким поремећајима 3. Научна истраживања у психологији особа са говорним и језичким поремећајима 4. Теоријски модели ометености са акцентом на социјални модел ометености 5. Психолошка процена деце и особа са говрним и/или језичким поремећајима 6. Развој говора и језика у контексту психолошког развоја 7. Мишљење и језик,

теоријске одреднице 8. Однос говорне и језичке патологије и психопатологије 9. Говорни поремећај као конверзивна психопатологија 10. Анксиозности као основа комуникационог поремећаја – селективни мутизам 11. Муцање – фокус на среднинским психолошким факторима настанка и одржања 12. Муцање код деце – савремена сазнања 13. Муцање код одраслих – перзистирајуће форме муцања, социјална анксиозност, особине личности 14. Психолошки третман за децу и одрасле који муцају 15. Психолошки аспекти поремећаја слуха 16. Психолошки аспекти поремећаја гласа 17. Психолошки аспекти аутизма 18. Психолошки аспекти афазије и других неурогених језичких поремећа, 19. Психолошки аспекти искуствене депривације са фокусом на искуства афективних лишавања 20. Форме психолошког третмана – психолошко саветовање, психотерапија, однос клиниљар клијент 21. Значај породице, рад са породицом и партенрски односи родитеља и логопеда/психолога 22. Терапија игром и психоаналитичка терапија игром 23. Психоаналитичке и бихејвиоралне форме рада са особама са говорним и језичким поремећајима 24. Остале форма психотерапије погодне за рад са особама са говорним и језичким поремећајима 25. Групе подршке, радионице, остале нестандардне форме третмана говорних и језичких поремћаја 26. Особа са говорним и језичким поремећајима у социјалној средини 27. Ставови према особама са ометеношћу 28. Предрасуде, психоаналитичко тумачење 29. Личност професионалца као фактор успешности третмана/синдром сагоревања на раду 30. Евалуација градива и исхода курса.

Практична настава у највећој мери прати теоријску: организовење дебате на тему Да ли постоји специфична личност особе са ометеношћу, избор адекватних метода које би се користиле у одређеним истраживањима психологије особа са говорним и језичким поремећајима, упознавање са конкретним психолошким мерним инстументима; дискусија односа између нормалног и патолошког у психичком животу, односно развоју говорних и језичких способности; избор и аргунемнтација избора „најбоље“ теорије о односу мишљења и језика на основу досадашњих знања из психологије и логопедије; рад на разумевању студија случаја које су примери одређених врста говорне или језичке патологије; играње улога са проблемским задацима; мале дискусионе групе о примењивости одређених врста психолоког третмана за одређена врсте говорних или језичких поремћаја; разумевање сопствених предрасуда; разумевање позиције логопеда у пракси – осећања изазивана третманом;

Литература

1. Радоман, В. (2014). *Психологија језика и језичких поремећаја*. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. (одабрана поглавља)
2. Димоски, С. (2020). *Психологија муцања*. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.
3. Димоски, С. (2011*). Ставови према особама оштећеног слуха и фактори који их одређују,* Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. (одабрана поглавља)
4. Dimoski, S., i Stojković, I. (2015). Mucanje kod dece: Dometi psihološkog teorijskog pristupa i tretmana sa osvrtom na ulogu školskog okruženja. *Primenjena psihologija. 8*(1), 47-65. https://doi.org/10.19090/pp.2015.1.47-65
5. Dimoski, S. (2016). Savremena shvatanja selektivnog mutizma. *Specijalna edukacija i rehabilitacija, 15*(3), 347-369. https://doi.org/10.5937/specedreh15-11562

Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе

Предавања, вежбе, консултације, презентације, играње улога, дискусионе групе, групнирадови студената уз учешће професора;

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**15**	писмени испит	7**0**
практична настава	**15**	усмени испт	
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија

Назив предмета: АФАЗИОЛОГИЈА

Наставник/наставници: Миле Г. Вуковић; Бојана Ј. Дрљан

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 7

Услов: положени предмети из прве три године студија

Циљ предмета

Циљ предмета је савладавање теорисјких и практичних знања из области афазиологије. Студентиа ће се упознати са механизмима настанкаа и клиничком сликом афазија и сродних поремећаја, као и облицима клничког рада у домену дијагностике и третмана особа са афазијом и сродним поремећајима.

Исход предмета

Студенти су овладали знањима из области афазиологије, тј. савладали су етиологију и симптоматологију афазија и сродних поремећаја, као и основне дијагностичке и терапијске процедуре**.**

Садржај предмета

Теоријска настава

Основи теорије афазиологије: развој, предмет и циљеви афазиологије. Основна терминологија и интердисциплинарне релације. Анатомске основе језика. Теорије и модели мождане репрезентације

језика и интерпретације афазија. Језичке области кортекса. Супкортикалне структуре и језик. Афазије: дефиниција, етиологија, преваленција и класификација. Афазички синдроми: клиничка слика, диференцијалне карактеристике и процена. Афазија и сродни поремећаји комуникације. Поремећаји когнитивних функција код афазичних болесника. Алексије: облици и карактеристике; Аграфије: облици и карактеристике. Акалкулије: облици и клиничке манифестације аклакулије код афазичких синдрома. Апраксије: облици и клниичке манифетсације апраксије код афазичких синдрома. Агнозије: облици и клниичке манифестације агнозије код афазичких синдрома. Афазија и деменција: карактерситике језичких поремећаја код појединих типова деменције. Процена и третман језичких и когнитивних функција код демнције. Афазије код деце: дефниција, учесталост, етиологија и облици дечје афазије. Процена, третман и прогноза дечје афазије. Дијагностика афазија: Циљеви афазиолошке дијагностике и дијагностичке методе.Третман афазија: циљеви, организација, принципи и методе у третману афазија. Неуролошки механизми опоравка и прогностички фактори афазије. *Практична настава:Вежбе* На вежбама се изводе методе и технике за практичну примену знања стечених на теоријској настави.
Литература **1.** Вуковић М. (2019). *Афазиологија*, пето издање. Планета принт.

Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**
Методе извођења наставе: Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**До 10**	писмени испит	
Присуство и успех на вежбама	**До 10**	усмени испит	**60**
колоквијум-и	**До 20**		
Семинарски			

Студијски програм : Логопедија
Назив предмета: ЈЕЗИЧКИ ПОРЕМЕЋАЈИ КОД ДЕЦЕ
Наставник/наставници: Бојана Ј. Дрљан; Јечменица Р. Невена
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 7
Услов: положени предмети из прве три године студија
Циљ предмета: Циљ предмета је да упозна студенте са свим језичким поремећајима код деце и адолесцената: њиховом дефиницијом, етиологијом, учесталошћу, класификацијом, типовима, клиничком сликом, диференцијалном дијагнозом, дијагнозом и третманом.
Исход предмета: Овладавањем знањима из области језичких поремећаја код деце и адолесцената: етиологијом и симптоматологијом развојних језичких и сродних поремећаја, као и основним типовима процене и третмана**.**
Садржај предмета: *Теоријска настава:* 1.Дефиниција и структура језика и типичан језички развој. 2. Структуре и механизми који леже у основи развоја језичких способности. 3. Развојни језички поремећаји и језички поремећаји код деце. 4. Класификација развојних језичких поремећаја и језичких поремећаја код деце 5. Развојни фонолошки поремећај. 6. Диференцијална дијагноза, дијагностика и третман развојног фонолошког поремећаја 7. Развојна вербална апраксија. 8. Диференцијална дијагноза, дијагностика и третман вербалне апраксије 9. Развојна дисфазија: дефиниција, класификација и клиничка слика. 10. Диференцијална дијагноза развојне дисфазије и сродних поремећаја 11. Дијагностика и третман развојне дисфазије 12. Генетска патологија вербалне

комуникације. 13. Неурогена патологија вербалне комуникације код деце. 14. Конгенитална афазија. 15. Стечене афазије код деце. 16. Ландау-Клефнеров синдром. 17. Социогена патологија вербалне комуникације. 18. Гносогена патологија вербалне комуникације. 19. Диференцијална дијагноза говорно-језичких поремећаја код интелектуалне ометености и сродних говорно-језичких поремећаја. 20. Комуникативне и адаптивне способности код особа са интелектуалном ометеношћу. 21. Поремећаји комуникативних способности код епилетичних синдрома са интелектуалном ометеношћу. 22. Первазивна патологија вербалне комуникације: дефиниција и класификација. 23. Аутизам. 24. Аспергеров синдром и високофункционални аутизам. 25. Ретов синдром. 26. Диференцијална дијагноза говорно-језичких поремећаја код первазивне патологије и сродних говорно-језичких поремећаја. 27. Невербалне сметње у учењу. 28. Семантичко-прагматски синдром. 29. Хиперкинетички поремећај: клиничка слика, језички и комуникативни дефицити, диференцијална дијагноза и коморбидитет. 30. Психопатологија вербалне комуникације код деце.

Практична настава: Вежбе, други облици наставе

На вежбама се изводе методе и технике за практичну примену знања стечених на теоријској настави.

Литература:

1. Голубовић, С. (2016). *Развојни језички поремећаји*. Треће, измењено и допуњено издање. Тонплус.
2. Голубовић, С. (2016). *Гносогена, первазивна и психопатологија вербалне комуникације*. Треће, измењено и допуњено издање. Планета принт.
3. Голубовић, С. (2017). *Фонолошки поремећаји*. Треће, измењено и допуњено издање. Тонплус.
4. Terzić, I., i Drljan, B. (2011). Deficiti pojedinih aspekata pragmatike osoba sa poremećajima autističkog spektra. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, *10*(2), 285-300.
5. Голубовић, С, Јечменица, Н., Суботић, С., и Кобац, Д. (2019). Развој фонолошке свесности код деце узраста од шест до осам година. *Примењена психологија*, *12*(2), 157-182. https://doi.org/10.19090/pp.2019.2.157-182
6. Drljan, B., i Vuković, M. (2017). Leksička raznovrsnost u narativnom diskursu dece sa specifičnim jezičkim poremećajem. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, *16*(3), 261-287. https://doi.org/10.5937/specedreh16-14408
7. Golubović, S. M., Radivojević, N. D., i Ječmenica, N. R. (2019). Fonološke sposobnosti dece predškolskog uzrasta. *Inovacije u nastavi-časopis za savremenu nastavu, 32*(3), 74-89. https://doi.org/10.5937/inovacije1903074G
9. Drljan, B., Vuković, M., & Ivanović, M. (2019). Imenovanje aktivnosti kod dece sa specifičnim jezičkim poremećajem. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, *18*(2), 133-156. https://doi.org/10.5937/specedreh18-21558
10. Дрљан, Б., и Вуковић, М. (2017). Конфронтационо именовање код деце са специфичним језичким поремећајем и неспецифичним променама електроенцефалографских активности. У М. Вуковић (Ур.) *Превенција развојних сметњи и проблема у понашању*, (стр. 91-101). Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.
11. Golubović, S., Ječmenica, N., и Vasilijević, S. (2020). Procena gramatičkog znanja dece predškolskog uzrasta korišćenjem TROG testa: preliminarno istraživanje. *Inovacije u nastavi*, *33*(2), 70-85. https://doi.org/10.5937/inovacije2002070G

Број часова активне наставе: 6	**Теоријска настава: 3**	**Практична настава: 3**

Методе извођења наставе:
предавања, вежбе, консултације, семинарски радови, интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава : power-point презентације. видео презентације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**20**	усмени испт	**60**
колоквијум-и	**10**	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија

Назив предмета: ПОРЕМЕЋАЈИ ГЛАСА

Наставник/наставници: Мирјана Д. Петровић Лазић; Ивана С. Илић Савић

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 7

Услов: Положени испити из треће године студија

Циљ предмета:
Циљ предмета је да упозна студенте са поремећајима гласа, њиховом етиологијом и симптоматологијом, дијагностиком у вокалној рехабилитацији, као и врстама третмана код особа са поремећајима говорног и певаног гласа.

Исход предмета:
Исход предмета су теоријско и практично обучени студенти студенти за рехабилитацију поремећаја гласа.

Садржај предмета:
Теоријска настава: Историјски развој науке о рехабилитацији и поремећајима гласа; Основи теорије поремећаја гласа: назив, дефиниција и структура; предмет и задаци; Методологија истраживања и базична терминологија поремећаја у рехабилитацији гласа: технике и методе; Глас: појам, дефиниција и структура гласа; теорије настанка гласа; параметри гласа; Биолошка заснованост гласа; дисање и глас; органи фонације; резонатор гласа; нервни систем; Психолошка заснованост гласа; Лингвистичка заснованост гласа; Социолошка заснованост гласа; Особине гласа: физичке, физиолошке и музичке

особине гласа; Фонацијски аутоматизми у рехабилитацији гласа; Патологија гласа: етиологија поремећаја гласа; симптоматологија поремећаја гласа; органски узроци поремећаја фонације; функционални поремећаји гласа; Рехабилитација гласа: појам, дефиниција, структура; Превентива поремећаја гласа; Дијагностика у вокалној рехабилитацији: процена респираторних способности; процена висине гласа; процена интензитета гласа; процена квалитета фонације; процена квалитета резонанције; моторно-сензорна процена; Вокална рехабилитација: врсте третмана у рехабилитацији гласа; програм хигијене гласа; врсте вокалне злоупотребе гласа; програм вокалног одмора; поремећаји професионалног гласа; Протетика у рехабилитацији гласа;

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

У оквиру практичне наставе изводити методе и технике вокалног третмана гласа.

Литература

1. Јовановић Симић, Н., Дурановић, М., и Петровић Лазић, М. (2017). *Говор и глас*. Универзитет у Источном Сарајеву - Медицински факултет Фоча.
2. Петровић Лазић, М., Бабац, С., и Васић, М. (2012). *Резонатори гласа*. Нова научна.
3. Петровић Лазић, М., и Косановић, Р. (2008). *Вокална рехабилитација гласа*. Нова научна.
4. Петровић Лазић, М. (1998). *Фонацијски аутоматизми у рехабилитацији гласа*. Научна књига. (одабрана поглавља)
5. Петровић Лазић, М., и Иванковић, З. (2004). *Атлас говора и слушања*. Belgraphic. (одабрана поглавља)

Број часова активне наставе 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе

Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	**Поена**	**Завршни испит**	**Поена**
активност у току предавања	**10**		
практична настава	**10**	усмени испит	**60**
колоквијум-и	**10**		
семинар-и	**10**		

Студијски програм: Логопедија

Назив предмета: ПОРЕМЕЋАЈИ КОМУНИКАЦИЈЕ КОД ТРАУМАТСКИХ ОШТЕЋЕЊА МОЗГА

Наставник/наставници: : Миле Г. Вуковић; Бојана Ј. Дрљан

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 7

Услов: положени испити из прве три године студија

Циљ предмета

Циљ овог предмета је стицање знања из области поремећаја комуникације код трауматских оштећења мозга. Студенти ће се упознати са облицима и карактеристикама поремећаја комнуикације код затворених и отворених повреда мозга, као и са дијагностичким и рехабилитационим поступцима.

Исход предмета

Студенти су овладали знањима из области поремећаја комуникације код трауматских оштећења мозга.

Садржај предмета

Теоријска настава Дефиниција, епидемиологија, узроци и подела трауме главе. Типологија трауматског оштећења и компликације повреде мозга. Поремећаји вербалне комуникације код трауматских оштећења мозга. Приступи процени поремећаја језика. Поремећаји прагматике. Поремећаји комуникације код деце. Поремећаји когнитивних функција код трауматских оштећења мозга. Скрининг језичких и когнитивних способности код особа са са повредом мозга. Третман поремећаја комуникације. Облици терапије и приступи у третамну дискурса. Посттрауматска дизартрија. Поремећаји гутања. Теорија ума код мождане трауме. Социјалне вештине код повреде

мозга. Опоравак и прогностички фактори код повреде мозга. *Практична настава:Вежбе* На вежбама се изводе методе и технике за практичну примену знања стечених на теоријској настави.			
Литература 1. Вуковић М. (2019). *Поремећаји комуникације код трауматских оштећења мозга, друго издање.* Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.			
Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**	
Методе извођења наставе: Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
Присуство и активност на вежбама	**15**	усмени испит	**60**
Семинарски	**15**		

Студијски програм : Логопедија
Назив предмета: МОТОРИЧКИ ПОРЕМЕЋАЈИ ГОВОРА
Наставник/наставници: Надица Ђ. Јовановић Симић, Ивана Арсенић; Невена Р. Јечменица
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 7
Услов: положени предмети из прве три године студија
Циљ предмета: Циљ предмета је да упозна студенте са моторичким поремећајима говора који се јављају код деце и одраслих, њиховом дефиницијом, етилогијом, учесталошћу, класификацијом, типовима, клиничком сликом, диференцијалном дијагнозом, дијагнозом, третманом .
Исход предмета: Примена стечених знања из области моторичких поремећаја говора у пракси.
Садржај предмета: *Теоријска настава:* 1.Моторички поремећаји говора. 2.Дефиниција, класификација, типови. 3. Анартрија и дизартрија код церебралне парализе. 4. Типови дизартрије код церебралне парализе. 5. Дијагностика и третман дизартрија код церебралне парализе и других неуролошких поремећаја.6. Дизартрија код Паркинсонове болести, амиотрофичне латералне склерозе, мијастеније гравис, Вилсонове болести, Фридрихове атаксије, Шај-Драгерове болести, Хатингтонове хорее и др.7. Други облици моторичких поремећаја говора. 8. Развојна говорна апраксија. 9. Дијагностика и диференцијална дијагностика говорне апраксије код деце. 10. Говорна апраксија код одраслих. 11. Дисфагија и говор.12. Дијагностика и третман дисфагије. 13. Диференцијална дијагностика и дијагностика моторичких

поремећаја говора. 14. Третман моторичких поремећаја говора. 15. Моторички и комуникативни поремећаји код старих особа. 15. Психопатологија у моторичким поремећајима говора. *Практична настава: Вежбе, други облици наставе, студијски-истраживачки рад*
Литература: 1. Голубовић, С. (2017). *Поремећаји флуентности говора*. Треће, допуњено и измењено издање. Тонплус, Друштво дефектолога Србије. (одабрана поглавља) 2. Арсенић, И., Јовановић Симић, Н., Петровић Лазић, М., и Шеховић, И. (2019). Присуство тремора у гласу одраслих особа са хипокинетичком дизартријом. У В. Жунић Павловић, А. Грбовић, и В. Радовановић, (Ур.), *Специјална едукација и рехабилитација данас* (стр. 187-193), Универзитет у Београду - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 3. Јовановић-Симић, Н., Арсенић, И., Петровић-Лазић, М., Шеховић, И., и Дрљан, Б. (2018). Самопроцена квалитета комуникације особа са Паркинсоновом болешћу. У М. Вуковић (Ур.), *Методе процене у специјалној едукацији и рехабилитацији* (стр. 133-142), Универзитет у Београду - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 4. Arsenić, I., Jovanović Simić, N., & Petrović Lazić, M. (2020). Acoustic analysis of voice and speech in adults with spastic dysarthria. In G. Nedović & F. Eminović (Ed.), *Approaches and Models in Special Education and Rehabilitation* (pp. 405-419). University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation. 5. Arsenic, I., Simic, N. J., Lazic, M. P., Sehovic, I., & Drljan, B. (2021). Characteristics of speech and voice as predictors of the quality of communication in adults with hypokinetic dysarthria. *Serbian journal of experimental and clinical research, 22*(2), 157-165. https://doi:10.2478/sjecr-2108-0081

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, семинарски радови, интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава : power-point презентације. видео презентације

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**20**	усмени испт	**60**
колоквијум-и		.....	
семинар-и	**10**		

Студијски програм : Логопедија
Назив предмета: ВОКАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА ЛАРИНГЕКТОМИРАНИХ БОЛЕСНИКА
Наставник/наставници: Мирјана Д. Петровић Лазић; Ивана С. Илић Савић
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 7
Услов: Положени испити из треће године студија
Циљ предмета: Циљ предмета је да упозна студенте са анатомско-физиолошким основама ларинкса, етиолошким факторима карцинома ларинкса, мерама превенције, као и основним методама и техникама рехабилитације ларингектомираних болесника.
Исход предмета: Исход предмета су теоријско и практично обучени студенти за вокалну рехабилитацију ларингектомираних болесника.

Садржај предмета:
Теоријска настава
1. Индикације за парцијалну и тоталну ларингектомију
2. Вокална рехабилитација ларингектомираних болесника
3. Вокална преоперативна припрема
4. Постоперативна рехабилитација говора
5. Езофагеални говор: методе стварања ваздушног резервоара у једњаку
6. Примена ларингеалних протеза: пнеуматске протезе; електронске протезе;
7. Трахеоезофагеални шант: трахеоезофагеална протеза;
8. Нега ларингектомираних болесника
9. Услови успешног спровођења рехабилитације ларингектомираних болесника
10. Рад на социјалној интеграцији ларингектомираних болесника

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад
У оквиру практичне наставе изводити методе и технике езофагеалног говора.

Литература
1. Петровић Лазић, М., и Кулић, М. (2014). *Биолошки аспекти комуникације код ларингектомираних болесника*. Универзитет у Источном Сарајеву - Медицински факултет Фоча.
2. Петровић Лазић, М., и Иванковић, З. (2004). *Атлас говора и слушања*. Belgraphic.

Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе
Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**		
практична настава	**10**	усмени испит	**60**
колоквијум-и	**10**		
семинар-и	**10**		

Студијски програми: Логопедија; Дефектологија
Назив предмета: САРАДЊА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНЕ УСТАНОВЕ И ПОРОДИЦЕ
Наставник: Марија М. Јелић
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: **4**
Услов: нема услова

Циљ предмета
Стицање знања из области сарадње васпитно-образовне установе и породице; развијање знања, умења и вештина потребних за компетентно истраживање сарадње васпитно-образовне установе и породице; оспособљавање за пружање професионалне подршке и помоћи породици у остваривању њене васпитне улоге.

Исход предмета
Оспособљеност студената за разумевање и подстицање сарадње вртића/школе и породице.

Садржај предмета

Теоријска настава

Васпитно-образовна установа и породица као чиниоци васпитања. Циљ, садржаји и облици сарадње породице и вртића/школе. Различити приступи у изучавању сарадње родитеља и васпитно-образовне установе. Подручја сарадње родитеља са предшколском установом/школом. Одељењски старешина/наставници у процесу сарадње. Општи принципи и методе у сарадњи са родитељима. Значај сарадње породице и школе у превенцији школског неуспеха. Сарадња као чинилац академских и социјалних исхода код деце и корелати успешне сарадње. Сарадња школе и породице у пружању помоћи детету са посебним потребама и проблемима у понашању. Методе и технике у раду са породицом.

Практична настава

Практичне вежбе, семинари и дискусије о различитим проблемима сарадње васпитно-образовне установе и породице.

Литература

1. Половина, Н., и Богуновић, Б (2007). *Сарадња школе и породице*. Институт за педагошка истраживања.

2. Јелић М., Стојковић, И., и Марков, З. (2018). Сарадња предшколске установе и родитеља из угла васпитача. *Специјална едукација и рехабилитација*, *17*(2), 165-187. https://doi.org/10.5937/specedreh17-16592

3. Јелић, М. (2020). *Развијање социјалне компетентности ученика у школи*. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. (одабрана поглавља)

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе:

Класична настава, презентације, дебате о појединим темама.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	**Поена**	**Завршни испит**	**поена**
активност у току предавања	**10**	писмени испит	**60**
колоквијуми	**20**		
семинари	**10**		

Студијски програм: Дефектологија, Логопедија

Назив предмета: **РАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА**

Наставник: Снежана Б. Илић

Статус предмета: Обавезни предмет модула Моторичке сметње и поремећаји и Сензомоторичке сметње и поремећаји; Изборни предмет модула Превенција и третман поремећаја понашања и студијског програма Логопедија

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услова

Циљ предмета: Упознавање са кључним приципима и компонентама ране интервенције усмерене на породицу у специјалној едукацији и рехабилитацији.

Исход предмета: Овладавање кључним принципима и компонентама Ране интервенције засноване на научним доказима. Овладавање основним елементима ране идентификације (skrininga), функционалне процене, писање плана подршке за дете и породицу у специјалној едукацији и рехабилитацији као и

плана транзиције.
Садржај предмета: *Теоријска настава:* Дефиниције и терминологија ране интервенције. Кључни принципи ране интервенције. Компоненте Модела ране интервенције. Досезање. Скрининг. Упућивање. Интервју заснован на рутинама. Функционална процена. Индивидуални план подршке породици. Транзициони план. Колаборативни модел рада са родитељима. Стратегије и тактике у раној интервенцији. *Практична настава:* Вежбе ће се реализовати у наставној бази у директном контакту са децом са сметњама у развоју и њиховим породицама, а подразумевају примену стечених теоријских знања у оквиру програма ране интервенције.
Литература: 1. Илић, С., Николић, С., и Илић-Стошовић, Д. (2017). Ефикасност ране интервенције и предшколских програма у развоју оптималних потенцијала деце. У А. Југовић, Б. Поповић- Ћитић, и С. Илић (Ур.), *Превенција развојних сметњи и проблема у понашању* (стр. 23-35). Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 2. Hix Small, H., & Ilić S. (2017). Situaciona analiza usluga rane intervencije u Srbiji. U D. Marinković., & B. Brojčin (Ur.), *Early Childhood Intervention: For meeting sustainable development goals of the new millennium* (str.33-40). Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. 3. Ilić S., Đorđević M., Golubović Š. (2019). Kolaborativni odnos roditelja i profesionalaca kao osnov efikasnosti intervencija u ranom detinjstvu, U V. Žunić Pavlović, A. Grbović, i V.Radovanović (Ur.), Specijalna edukacija i rehabilitacija danas (str.45-50). Univerzitet u Beogradu- Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. 4. Илић, С., Николић, С., Стефановић, Ј., и Рапаић, Д. (2016). Утицај средине на рзавој когнитивних способности деце предшколског узраста. У А. Југовић, Јапунџа-Милисављевић, и А. Грбовић (Ур.), Социјална инклузија деце са развојним сметњама и проблемима у понашању (стр. 69-79). Универзитет у Београду-Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 5. Ilić, S., i Nikolić, S. (2011). Novi postupci ranog otkrivanja razvojnih problem i problema ponašanja kod dece. U N. Glumbić i V. Vučinić (Ur.), Specijalna edukacija i rehabilitacija – danas (str. 125-130). Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. 6. Модел раних интервенција прилагођен за Србију, УНИЦЕФ и ФОД Лондон, документација Пилот програма на 7 локација у Србији.

Број часова активне наставе:	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методе извођења наставе: Предавања, презентације, видео прикази, задаци		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	15	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и		.....	
семинар-и	15		

Студијски програм: Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, Логопедија, Дефектологија (сви модули)
Назив предмета: СОЦИОЛОГИЈА ОБРАЗОВАЊА
Наставник/наставници: Мирко Р. Филиповић, Божидар С. Филиповић
Статус предмета: изборни заједнички
Број ЕСПБ: 4
Услов: нема
Циљ предмета Упознавање са основним класичним и савременим социолошким теоријама о образовању и најзначајнијим емпиријским истраживањима у овој области.
Исход предмета Оспособљеност за примену социолошке концептуалне мреже и различитих социолошких теоријских парадигми у анализи проблема који се тичу школовања и образовања. Формирање критичке свести о

образовању, школи и професионалној улози наставника у (ре)продукцији друштвене структуре, организације и културе.

Садржај предмета

Теоријска настава

Социолошки приступ образовању. Образовање у функционалистичкој, либералној и у перспективи теорије сукоба. Образовање у интеракционистичкој и етнометодолошкој перспективи. Нови правци у социолошким истраживањима образовања. Друштвене неједнакости и производња школског (не)успеха: класа, раса етницитет, род, супкултура. Школа и легитимација друштвених хијерархија. Школовање као инвестиција, инфлација и девалвација школских диплома и каскадна конкуренција. Школска и друштвена меритократија и идеја социјалне правде. Компензацијско и инклузивно образовање. Школа у локалном, националном и глобалном окружењу. Школски програми, педагошке праксе и норме „одличности“. Историјски-друштвени контекст еволуције школских система. Образовне политике и институционалне промене. Породичне едукативне праксе. Свет ученика и студената. Наставничка професија.

Практична настава

Ова настава прати теме изложене на предавањима уз примену метода активног учења: семинарски радови, документарни филмови и дискусије.

Литература

1. Haralambos, M. (2002). *Sociologija: Teme i perspektive*. Golden marketing.
2. Филиповић, М. (2013). *Школа и друштвене неједнакости*. HESPERAedu.

Број часова активне наставе 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе: Интерактивна настава у којој се смењују предавања, креативне радионице, усмени семинарски радови и дискусије.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	**50**
практична настава	**5**	усмени испит	
колоквијум-и	**20**	.....	
семинар-и	**20**		

Студијски програм: Логопедија; Дефектологија - модули Моторичке сметње и поремећаји, Превенција и третман поремећаја понашања

Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставник/наставници: Слободанка В. Антић

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема услова

Циљ предмета

Да студенти усвоје основни појмовни апарат социоконструктивистичког приступа настави/учењу. Да разумеју повезаност ова два аспекта, активности и улога наставника и ученика.

Да усвоје основна знања о индивидуалним специфичностима и разликама ученика укључујући и значај отпора према учењу.

Да разумеју природу процеса сазнања у информалном и институционалном контексту.

Да разумеју факторе који су чине подстицајни амбијент за учење прилагођен развојним и индивидуалним карактерисикама ученика.
Да разумеју и разликују различите типове педагошке интеракције.
Да усвоје основне појмове битне за евалуацију процеса и исхода учења.
Да разумевање природе учења примене у унапређивање властитог учења и развоја- развој саморегулисаног учења.

Исход предмета
Након наставе овог предмета, студенти су оспособљени да:
Наведу, одреде и упореде основне појмове социоконструктивистичке теорије наставе/учења.
Демонстрирају осетљивост за индивидуалне специфичности ученика у анализи различитих примера.
Упореде природу учења у различитим контекстима.
Анализирају различите ситуације наставе/учења и креирају подстицајни амбијент за ефикасно учење.
Разликују различите типове педагошке интеракције.
Наведу разлике различитих приступа у евалуацији процеса и исхода наученог.
Демонстрирају рефлексивност у односу на управљање властитим прцесом учења.

Садржај предмета
Теоријска настава
Разлике информалног и формалног контекста за учење; Природа процеса сазнања; Имплицитна уверења оног ко учи и заблуде; Когнитивни и социоафективни фактори који моделују процес учења; Емоције и учење; Отпор према учењу; Предуслови ефикасног учења; Трансфер у учењу; Природа педагошке интеракције; Планирање подстицајног амбијента за учење; Курикуларно усклађивање; Различити приступи евалуацији процеса и исхода учења.
Практична настава
Индивидуално писање есеја; пројекатска настава- групна израда приручника за учење, анализа студије случаја из области наставе/учења; анализа властитих приступа учењу на основу релевантног наставног садржаја; израда теста знања; вежбе критичког мишљења (рад на тексту).

Литература

Арсеновић Павловић, М., Антић, С., и Јолић Марјановић, З. (2017). *Педагошка психологија: уџбеник са приручником за вежбе.* Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (одабрана поглавља)
Пешикан, А. (2019). *Учење у образовном контексту – Основе психологије учења/наставе*. Службени гласник (одабрана поглавља)
Антић, С. (2018). Отпор према учењу као релевантан фактор образовног процеса. *Зборник Института за педагошка истраживања. 50*(1), 7-24. https://doi.org/10.2298/ZIPI1801007A
Антић, С. (2018). Информално учење тражи своје место у формалним контекстима образовања. *Психолошка истраживања*, *21*(1), 41-61. doi:10.5937/PsIstra1801041A

Број часова активне наставе	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе: Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	70
писање есеја	5	усмени испит	
колоквијум-и	**10**		
израда теста знања	10		

Студијски програм: Дефектологија (Модули: Сметње и поремећаји слуха, Сметње и поремећаји вида), Логопедија

Назив предмета: ОНТОГЕНЕЗА ЈЕЗИКА

Наставник: Маја П. Ивановић

Статус предмета: изборни предмет

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема

Циљ предмета
Циљ предмета је да се студенти упознају са верификованим научним чињеницама везаним за усвајање првог (матерњег) језика и са чињеницама које се односе на феномен раног и касног билингвизма.

Исход предмета

Савладавањем овог предмета студенти ће бити теоријски и практично оспособљени да анализирају развојне језичке појаве. Стечена знања о развоју језика створиће студентима неопходну основу за савладавање и разумевање стручних студијских програма из области дефектологије. Знања и вештине у анализи развојних језичких појава биће примењиви у дијагностици и третману сметњи и поремећаја говора и језика.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теорије о усвајању језика; рани развој језика; утицај биолошких фактора и језичког окружења; индивидуалне разлике; прва година; активни језички развој - усвајање елементарне структуре матерњег језика; усвајање-спонтано учење; фонолошки развој; граматички развој; семантички развој; почетни прагматски развој; трагање за конверзационим правилима и неспоразуми; развој језика од шесте до једанаесте године – фаза експанзивног проширивања језичке компетенције; дете у ситуацији раног билингвизма; дете у ситуацији касног билингвизма – предности и могући проблеми.

Практична настава

Практично оспособљавање студената за анализу развојних језичких појава код појединца.

Литература

1. Кашић, З. (2002). Аграматична продукција и семантичка „збрка“ код деце раног школског узраста. *Истраживања у дефектологији 1,* 113-130.
2. Кашић, З., и Борота, В. (2003). Неграматичност и аграматизам у активном синтаксичком развоју. *Српски језик*, 8(1-2), 439-455.
3. Московљевић Поповић, Ј., и Плут, Д. (2011). Развој способности за самопроцену разумевања текста (1). *Анали Филолошког факултета 23*(2), 297-309.
4. Московљевић Поповић, Ј., и Половина, В. (2015). Рани прагматски развој – Типологија раних комуникативних аката једноипогодишњака. *Примењена лингвистика 16*(19), 231-244.
5. Московљевић Поповић, Ј. (2017). Прве речи и како их одредити: Теоријско-методолошки проблеми у проучавању раног лексичког развоја. У Р. Драгићевић (Ур.), *Путевима речи. Зборник у част проф. др Д. Гортан-Премк* (стр.143-156). Филолошки факултет.
6. Ивановић, М. (2021). *О језичком развоју у периоду проширивања језичких компетенција*. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Број часова активне наставе	**Теоријска настава:** 2	**Практична настава:** 2

Методе извођења наставе

Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју

Назив предмета: УВОД У КВАЛИТАТИВНА ИСТРАЖИВАЊА

Наставник/наставници: Слободанка В. Антић, Татјана С. Ментус, Невена Стрижак

Статус предмета: изборни заједнички

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема

Циљ предмета

1. Да студенти усвоје основне дефинишуће карактеристике квалитативних истраживања у друштвеним наукама и разлике од квантитативних приступа истраживању.
2. Да разумеју епистемолошке основе квалитативних истраживања
3. Да стекну вештине прављења нацрта квалитативног истраживања
4. Да примене стечена знања у реализацији једноставног квалитативног истраживања.

Исход предмета

Након наставе овог предмета, студенти су оспособљени да:

1. Наведу, одреде и упореде основне карактеристике два методолошка приступа квалитативног и квантитативног у друштвеним наукама.
2. Анализирају карактериситке нацрта квалитативног истраживања на примеру
3. Да у групном раду направе нацрт за једноставно квалитативно истраживање.
4. Да самостално реализују једноставно квалитативно истраживање.

Садржај предмета

Теоријска настава

Различити епистемолошки приступи у истраживању реалности; Позитивизам, емпиризам, социјални конструктивизам и њихове импликације на истраживачки процес; Карактеристике квалитативних истраживања; Разлике квантитативног и квалитативног истраживања; Нацрт за реализацију квалитативнох истраживања и технике прикупљања података; Феноменолошке методе; Студије случаја; Дискурзивна психологија; Наративна психологија; Квалитет у квалитативним истраживању; Критике.

Практична настава

Анализа штампаних и видео докумената релевантних за предмет; Рад на тексту; Групна израда нацрта квалитативног истраживања; самостална израда једноставног квалитативног истраживања.

Литература

3. Вилиг, К. (2016). *Квалитативна истраживања у психологији*. Clio (одабрана поглавља)

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Предавања, методе интерактивне/активне наставе, пројекатска настава (истраживање), рад на тексту (рецепција и продукција); анализа штампаних и видео докумената.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава	**10**	усмени испт	
колоквијум-и			
истраживачки рад	**20**		

Студијски програми: Дефектологија, Логопедија

Назив предмета: ОСНОВИ СУРДОЛОГИЈЕ

Наставник/наставници: Сања Б. Остојић Зељковић, Мина А. Николић

Статус предмета: изборни заједнички

Број ЕСПБ: 5

Услов: Нема

Циљ предмета: Циљ наставе овог предмета је да студенте оспособи за разумевање феномена глувоће и наглувости у контексту ширег, социјалног модела ометености. Студенти усвајају теоријске основе за тумачење сметњи и поремећаја слуха.

Исход предмета:

Знања: студент после завршеног курса познаје и разуме основне појмове из области сурдологије, способан је да повезује и примењује стечена знања.

Компетенције: препознавање специфичности развојних карактеристика глувих и наглувих особа и примена стеченог знања у будућем раду.

Садржај предмета

Теоријска настава

Терминолошка разграничења у области уредног слуха, глувоће и наглувости. Дефинисање предмета, циљева и задатака сурдологије. Утицај слуха на развој осталих способности. Важеће класификације у сурдологији. Етиологија сметњи и поремећаја слуха; Преваленција сметњи и поремећаја слуха; Глувоћа и наглувост и вишеструка ометеност; Специфичности раног развоја глуве/наглуве деце. Елементи ране сурдолошке интервенције.

Практична настава:

Боравак на Клиници за ОРЛ и МФХ КЦ Србије. Опсервација процеса рада на одељењу за аудиолошку рехабилитацију уз остваривање контакта са глувом/наглувом децом различитог узраста (0 до 7 год). Уочавање специфичних развојних карактеристика глуве/наглуве деце. Опсервација поступка амплификације и саветодавног рада са родитељима. Класификација степена и типа оштећења слуха.

Литература

1. Остојић, С. (1995). *Импеданцметрија у сурдоаудиолошкој пракси*. Универзитет у Београду Дефектолошки факултет. (стр. 9-111)
2. Остојић, С. (2004). *Аудитивни тренинг и развој говора наглуве деце*. Универзитет у Београду – Дефектолошки факултет. (стр. 7-96)

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава:** 2	**Практична настава**: 1

Методе извођења наставе: Предавања, вежбе , инерактивна настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит и/или усмени испит	**50**
практична настава	**15**		
колоквијуми	**30**		
семинари	/		

Студијски програм: Дефектологија; Логопедија

Назив предмета: ОПШТА ДЕФЕКТОЛОГИЈА

Наставник/наставници: Ивана Б. Веселиновић

Статус предмета: изборни заједнички

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема услова

Циљ предмета

Циљ је да студенти овладају теоријским приступима у дефинисању дефектологије као друштвено хуманистичке науке, основним научним сазнањима из области дефектологије као и одговарајућом стручном терминологијом.

Исход предмета

Овладаност општег научног дискурса дефектологије као основа за даље проучавање посебних дефектолошких дисциплина и повезивање дефектолошке теорије са практичним радом.

Садржај предмета

Теоријска настава Дефинисање, предмет и задаци дефектологије; Подручја дефектологије; Фазе у развоју дефектологије; Појмовна и терминолошка одређења хендикепа, инвалидности, оштећења, сметње, ометености, развојних поремећаја, инклузије и интеграције; Специфичности у превенцији, детекцији, дијагностици и третману различитих врста сметњи и поремећаја; Квалитет живота особа са хендикепом; Различити приступи у рехабилитацији ометених; Елементи социјалне интеграције особа са различитим видовима сметњи и поремећаја; Социјална заштита хендикепираних; Струковне асоцијације хендикепираних. Практична настава Презентовање и анализа едукативних филмова и текстова на тему различитих врста сметњи и поремећаја. Посета установама за хендикепиране у циљу упознавања специфичности различих врста сметњи и поремећаја, упознавања начина рада и стицање почетних вештина у раду са овом популацијом.			
Литература 1. Славнић, С., и Веселиновић, И. (2015). *Увод у дефектологију (уџбеник)*. Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Издавачки центар Факултета.			
Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**	
Методе извођења наставе предавања, презентације на часу, презентације едукативних филмова и критички осврт на стручне текстове, групна дискусија			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	
практична настава	**10**	усмени испт	**65**
колоквијум-и	**2x10**	.....	

Студијски програм:Логопедија; Дефектологија (сви модули)
Назив предмета: СОЦИОЕМОЦИОНАЛНИ РАЗВОЈ
Наставник: Ирена Б. Стојковић
Статус предмета: изборни заједнички
Број ЕСПБ: 4
Услов: Нема услова
Циљ предмета Стицање знања о развоју емоција и социјалних односа, о развоју разумевања емоција и социјалних односа и о детерминантама и механизмимасоциоемоционалног развоја, о теоријским и методолошким приступима изучавању социоемоционалног развоја..
Исход предмета Познавање законитости развоја емоција и социјалних односа, и развоја разумевања емоција и социјалних односа, примена стечених знања у даљем усвајању знања о социоемоционалмом развоју деце са

сметњама и тешкоћама у развоју; разумевање фактора и начина њиховог утицаја на емоционални и социјални развој деце, примена стеченог знања у практичном раду са децом у циљу позитивног утицаја на њихов социоемоционални развој кроз адекватне облике интеракције између деце и њиховог свакодневног окружења.
Садржај предмета *Теоријска настава* Емоције – појам и теоријски и методолошки приступи њиховом изучавању; Законитисти развоја емоција током онтогенезе и теоријски приступи изучавању емоционалног развоја; Развој емоционалне когниције – разумевања властитих емоција и емоција других особа; Развој социјалних односа током онтогенезе; Развој социјалне когниције. *Практична настава* Анализа емпиријских студија о емоционалном и социјалном развоју, практична примене знања о социоемоционалном развоју у појединим околностима развоја и у различитим периодима онтогенезе у циљу подстицања адекватног социоемоционалног развоја.
Литература **1.** Мирић, Ј. (2019). *Емоционални развој*. Алгоритам. **2.** Жиропађа, Љ., Миочиновић, Љ. (2012), *Развојна психологија*. Чигоја.

Број часова активне наставе:3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе Теоријска настава укључује класичниу наставу и интерактивне облике наставе. Практична настава реализује се применом метода активног учења (анализа емпиријских студија, групна дискусија, конструкција нацрта истраживачких пројеката и др.)

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	**30**
практична настава	**5**	усмени испит	**30**
колоквијуми	**30**		
семинар-и			

Студијски програм: Дефектологија, Логопедија
Назив предмета: МЕНТАЛНА ХИГИЈЕНА
Наставник: Лука Р. Мијатовић
Сарадник: Невена Ј. Стрижак
Статус предмета: изборни предмет студијског програма Логопедија и модула Моторичке сметње и поремећаји, Сензомоторичке сметње и поремећаји, Сметње и поремећаји слуха
Број ЕСПБ: 4
Услов: нема услова

Циљ предмета:
Упознавање са различитим перспективама и приступима менталном здрављу и менталним поремећајима. Упознавање студената са савременим поставкама менталног здравља у заједници, тенденцијама деинституционализације. Подстицање студената на критички осврт и преиспитивање конструкта менталног здравља. Подстицање и развијање осетљивости за права и друштвени положај корисника услуга из области менталног здравља.

Исход предмета:
Усвојени су основни појмови везани за ментално здравље и болест, њихов друштвено-историјски развојни пут и актуелне тенденције. Студенти су у могућности да стечена знања интегришу са садржајима из сродних дисциплина и примене их током даљег стицања образовних и професионалних компетенција.

Садржај предмета:
Теоријска настава:
Одређење појмова менталног здравља и поремећаја. Развој односа према менталном здрављу кроз историју и различите културе, место појма менталног здравља данас. Третман и однос према корисницима услуга из области менталног здравља у односу на историјски тренутак, друштвене околности, индивидуалне разлике. Специфичне одлике институција намењених збрињавању корисника нарушеног менталног здравља. Преиспитивање појма нормалности и абнормалности. Различити модели менталних поремећаја: биолошки, психолошки и социјални. Стрес и његово превладавање. Улога заједнице у менталном здрављу појединца: принципи превентивних и интервентних приступа. Ментално здравље професионалаца из области „помагачких“ професија. Род и ментално здравље.
Практична настава:
Прорада појмова уведених на теоријској настави. Приказ резултата значајних истраживања из области менталног здравља. Приказ документарних филмова који илуструју питања менталног здравља, гости на предавању, дискусије.

Литература

1. Димитријевић, А.(Ур.). (2005). *Савремена схватања менталног здравља и поремећаја*. Завод за уџбенике и наставна средства. (одабрана поглавља)
2. Торникрофт, Г. и Тансела, М. (2011). *Боља брига о менталном здрављу*. Clio. (одабрана поглавља) Гофман, Е. (2011). *Азили: есеји о друштвеном положају пацијената болница за ментално оболеле и других уточеника*. Mediterran publishing. (одабрана поглавља).

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе
Предавања, практична настава, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	**Поена**	**Завршни испит**	**Поена**
активност у току предавања	**10**	писмени испит	**70**
колоквијум-и	**20**		

Студијски програм: Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Логопедија

Назив предмета: ЕКСПРЕСИВНА АРТ ТЕРАПИЈА

Наставник/наставници: Наташа С. Буха

Статус предмета: Изборни предмет више студијских програма

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема

Циљ предметаУпознавање студената са концептом експресивне арт терапије и могућностима њене примене у раду са особама са тешкоћама у развоју.

Исход предмета Овладаност информацијама о експресивним арт техникама, основним терапијским и дијагностичким елементима и примени експресивне арт терапије код особа са тешкоћама у развоју у клиничким и школским условима.

Садржај предмета
Теоријска настава Експресивна арт терапија − појам и циљеви; Терапеутски модалитети и теоријски приступи; Корени експресивних арт терапија; Дијагностички елементи арт терапије; Развојна арт терапија; Интегративна арт терапија; Технике и материјали; Облици рада (индивидуални/групни); Сетинг (клинички/школски); Ефекти експресивних арт терапија код различитих клиничких група. *Практична настава* Примена елемената експресивне арт терапије код особа са тешкоћама у развоју.
Литература Pražić, B. (1987). *Crtež i slika u psihijatriji*. Naprijed. (str. 157-232) Koks, M. (2000). *Dečji crteži*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. (str. 23-153; 173-192) Gligorović, M., i Buha-Đurović, N. (2009). Osobenosti crteža kod osoba sa intelektualnom ometenošću. U D. Radovanović (Ur.), *Istraživanja u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji* (str. 221-241). FASPER, CIDD. Subota, N. (2003). *Dečji crtež - govorno-jezički razvoj i kognitivno funkcionisanje*. Zadužbina Andrejević. (str. 11-37) Ivanović, N. Barun, I., i Jovanović, N. (2014). Art terapija – teorijske postavke, razvoj i klinička primjena. *Socijalna psihijatrija, 42,* 190-198. Stojković Pavlović, J., Milosavljević, M., Vuković, M., Vidić Lj., i Lečić Toševski, D. (2016). Crtež kao početak – prikaz slučaja. *Psihijatrija danas, 48*(2), 227-234. Veljković, J. (2015). Primena psihodrame u integraciji selfa kod adolescenata. *Sociologija, 57*(2), 314-330. https://doi.org/10.2298/SOC1502314V Jovanović, M., i Gajić, J. (2015). Primena muzikoterapije kao oblika tretmana dece u inkluzivnom obrazovanju. U S. Nikolić, D. Ilić-Stošović, i M. Šćepanović, *Aktuelna defektološka praksa – tematski zbornik radova međunarodnog značaja* (str. 372-380). Društvo defektologaVojvodine. Kljajić, J. (2006). Terapija pokretom i plesom deteta sa autizmom: prikaz slučaja. *Psihijatrija danas*, 38(1), 67-77.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава:**2	**Практична настава:**1
Методе извођења наставе: Предавања, вежбе, интерактивна настава		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	50
колоквијум-и		.....	
семинар-и	30		

Студијски програм: Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Логопедија
Назив предмета: КОМПЛЕМЕНТАРНИ ТРЕТМАНИ
Наставник/наставници: Биљана З. Милановић-Доброта
Статус предмета: Изборни предмет студијског програма
Број ЕСПБ: 4
Услов: нема
Циљ предмета: Упознавање студената са особеностима комплементарних третмана код особа с тешкоћама у менталном развоју, као и могућностима и ограничењима примене у пракси.
Исход предмета Студенти стичу знања о различитим комплементарним облицима третмана које је могуће,

у зависности од индикација и потреба особе с тешкоћама у менталном развоју, користити у оквиру рехабилитационог поступка.

Садржај предмета

Теоријска настава: Комплементарна и алтернативна медицина; Циљеви, врсте и улога комплементарних третмана у специјалној едукацији и рехабилитацији; Интервенције потпомогнуте природом; Интервенције у природном окружењу (Исцелитељски вртови; Исцелитељско окружење; Екотерапија, авантуристичка терапија, терапије у дивљини); Интервенције потпомогнуте биљкама (хортикултурне интервенције); Интервенције потпомогнуте животињама (Активности и Терапије); Врсте животињакоје учествују у интервенцијама (Коњи; Пси; Мачке и остале ситне животиње; Домаће животиње; Делфини); Експресивне арт терапије (Арт терапија, Музикотерапија; Терапија покретом и плесом, Плеј терапија, Драма, Библиотерапија); Технике засноване на манипулацији телом (Brain Gym; Јога; Масажа;); Методе на бази природних супстанци (Апитерапија; Фитотерапија; Ароматерапија); Остали комплементарни третмани (Хомеопатија; Хипербарична терапија кисеоником);

Практична настава: Практична настава је комплементарна предавањима и обухвата анализу карактеристичних примера који илуструју теоријски садржај. Посете: Удружење за хипотерапију и активности уз помоћ коња „Потковица", Београд; Арборетум – Шумарски факултет; Ботаничка башта „Јевремовац", Београд; Дневни боравак деце и омладине ометене у развоју.

Литература

Milenkovic, J. (2020). Complementary and alternative medicine in European countries-legislative framework. *Traditional Medicine Research, 5*(3), 125-135. https://doi.org/10.12032/TMR20190718125

Milanović-Dobrota, B. (2018). Intervencije potpomognute životinjama - mogućnosti i ograničenja primene kod mladih sa razvojnim smetnjama i problemima u ponašanju. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, *17*(1), 105-132. https://doi.org/10.5937/specedreh17-14978

Milanović-Dobrota, B., i Odović, G. (2019). Primena hortikulturnih intervencija kod osoba sa ometenošću. U V. Žunić-Pavlović, A. Grbović, i V. Radovanović (Ur.), *Specijalna edukacija i rehabilitacija danas*, (str. 267–273). Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.

Hussein, H., Omar, Z., & Ishak, S. A. (2016). Sensory garden for an inclusive society. *Asian Journal of Behavioural Studies*, *1*(4), 33-43. https://doi.org/10.21834/ajbes.v1i4.42

Garcia-Llorente, M., Rubio-Olivar, R., & Gutierrez-Briceno, I. (2018). Farming for life quality and sustainability: A literature review of green care research trends in Europe. *International journal of environmental research and public health*, *15*(6), 1282. https://doi.org/10.3390/ijerph15061282

Gagić, S., Japundža-Milisavljević, M., & Đurić-Zdravković, A. (2017). Primena art terapije kod dece sa poremećajem autističkog spektra. *Beogradska defektološka škola, 23*(2), 37-49;

Dennison, P., Dennison, G. (2007). *Brain Gym*. Priručnik za edukatore. Buševec: Ostvarenje. (14-113 str.);

Ruiz-González, L., Lucena-Antón, D., Salazar, A., Martín-Valero, R., & Moral-Munoz, J. A. (2019). Physical therapy in Down syndrome: systematic review and meta-analysis. *Journal of Intellectual Disability Research*, *63*(8), 1041-1067. https://doi.org/10.1111/jir.12606

Број часова активне наставе	**Теоријска настава:** 2	**Практична настава:** 1

Методе извођења наставе: Предавања, демонстрације, мултимедија, интерактивна настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	50
практична настава	5	усмени испт	
колоквијум-и	30	.....	
семинар-и			

Студијски програм : Логопедија

Назив предмета: АСИСТИВНА ТЕХНОЛОГИЈА У КОМУНИКАЦИЈИ

Наставник/наставници: Надица Ђ. Јовановић Симић; Ивана П. Арсенић; Зорица Р. Даничић

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема

Циљ предмета

Савладавањем програма овог предмета студенти ће бити упознати са могућностима примене специфицне асистивне технологије у аугментативној и алтернативној комуникацији као интервентној методи за развој комуникативних способности код деце и одраслих са тежим облицима поремећаја комуникације.

Исход предмета

Упознавање студената са врстама асистивне технологије и начинима њихове примене у циљу побољшања способности комуникације код особа са тешким облицима поремећаја комуникације.

Садржај предмета

Теоријска настава

Асистивна технологија (дефинисање појмова и одлике); принципи и употреба специфичне асистивне технологије за комуникацију; врсте асистивне технологије у комуникацији; једноставна асистивна технологија у комуникацији и њена примена; компоненте једноставне технологије; комуникационе табле и материјали; примена једноставне технологије у селекцији, репрезентацији и преносу код потпомогнуте комуникације; одређивање примене једноставне асистивне технологије код особа са поремећајима комуникације различите етиологије; предности и недостаци употребе једноставне технологије; високо софистицирана асистивна технологија у комуникацији; компоненте компјутеризоване асистивне технологије; примена високо софистициране технологије у селекцији, репрезентацији и преносу код потпомогнуте комуникације; одређивање примене високо софистициране асистивне технологије код особа са поремећајима комуникације различите етиологије; предности и недостаци употребе високо софистициране технологије; примена VOCA апарата у третману поремећаја комуникације; улога тима у одређивању адекватне асистивне технологије за кориснике аугментативне и алтернативне комуникације.

Практична настава:

Вежбе - Приказ и демонстрација једноставне и високо софистициране технологије и демонстрација употребе једноставне и високо софистициране технологије код особа са поремећајима комуникације различите етиологије.

Литература

1. Јовановић Симић, Н. (2007). *Аугментативна и алтернативна комуникација – стратегије и принципи*. Друштво дефектолога Србије.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	
практична настава	**5**	усмени испит	**30**
колоквијум-и	**30**	.....	
семинар-и	**30**		

Студијски програм: Дефектологија, Логопедија

Назив предмета: ПСИХОСОЦИЈАЛНИ АСПЕКТИ ЗДРАВЉА, БОЛЕСТИ И СТАРЕЊА

Наставник/наставници: Мирко Р. Филиповић, Слободанка В. Антић; Божидар С. Филиповић

Статус предмета: обавезни и изборни заједнички

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема услова

Циљ предмета

1. Упознати студенте с различитим приступима психологије и социологије феномену здравља, болести и старења.
2. Оспособити студенте за критичко разумевање и елементарну емпиријску анализу психосоцијалних димензија феномена здравља, болести и старења.

Исход предмета

Након наставе овог предмета, студенти су оспособљени да:

1. Наведу, одреде и упореде основне појмове различитих социолошких приступа феномену здравља, болести и старости.
2. Препознају и разликују психолошке карактеристике зрелог доба и старости.
3. Демонстрирају критичко разумевање психосоцијалних фактора релевантних за феномен болести, здравља и старости на примерима.
4. Демонстрирају осетљивост за индивидуалне специфичности зрелог доба и старости на примерима.
5. Самостално изведу једноставно истраживање из области феномена здравља, болести и старости.

Садржај предмета

Теоријска настава

Друштвена конструкција здравља, болести и старења; Здравље и друштвене неједнакости; Држава благостања и здравствени системи; Глобализација, животна средина и здравље; Животни стилови и здравље; Здравље, болест и старење у контексту друштвених предрасуда; Психолошке карактеристике зрелог доба и старења (когнитивни, социјални, афективни аспект).

Практична настава:

Анализа штампаних и видео докумената релевантних за предмет; Израда једноставног истраживања.

Литература

1. Гиденс, Е. (2007). *Социологија*. Економски факултет Универзитета у Београду.
2. Schaie, K.W., & Willis, S.L. (2001). *Психологија одрасле доби и старења*. Наклада Слап.
3. Драгишић Лабаш, С. (2016). *Активно старење у Београду*. Филозофски факултет Универзитета у Београду.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Предавања (вербална метода, примена аудиовизуелних техника), методе интерактивне/активне наставе, извођење истраживачког задатка, рад на тексту (рецепција и продукција) анализа штампаних и видео докумената, вежбе критичког мишљења.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
извођење једноставног истраживања	20		
писање есеја	5		

Студијски програм: Дефектологија, модул Сензомоторичке сметње и поремећаји; Логопедија

Назив предмета: РАЗВОЈНА НЕУРОЛОГИЈА

Наставник/наставници: Александра М. Павловић

Статус предмета: Изборни заједнички

Број ЕСПБ: 6

Услов: основна знања из физиологије са анатомијом нервног система и неурологије

Циљ предмета

Основе развоја нервног система. Упознавање са најчешћим патолошким стањима која доводе до оштећења нервног система у развојном периоду. Разумевање етиопатогенезе болести централног и периферног нервног система и мишића. Овладавање основним појмовима из неуролошке пропедевтике код деце и адолесцената. Препознавање клиничких манифестација најчешћих ентитета. Практични значај најважнијих дијагностичких метода. Процена постојања оштећења која доводе до трајног или привременог хендикепа и који захтевају специјалну едукацију и рехабилитацију.

Исход предмета

Оспособљавање студената да препознају основне симптоме и знаке најважнијих синдрома у оквиру развојних неуролошких болести, у светлу потребе болесника, деце и адолесцената за специјалном едукацијом и рехабилитацијом.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Основи ембриологије, развоја централног и периферног нервног система и нормалног психомоторног развоја
- Неуролошки преглед новорођенчета, малог детета, школског детета и адолесцента
- Допунске дијагностичке методе
- Конгениталне малформације нервног система и болести у доби новорођенчета
- Развојни неуропсихолошки поремећаји и специфични развојни поремећаји школских вештина
- Аутизам, синдром непажње/хиперактивности, неуролошке основе интелектуалне ометености
- Централни моторни дефицити (дечија церебрална парализа)
- Епилепсије, поремећаји спавања, главобоље и неепилептички пароксизмални поремећаји
- Онколошке болести и хидроцефалус
- Инфективне, инфламаторне, демијелинизационе и дисмијелинизационе болести
- Трауме мозга, кичмене мождине и периферних нерава
- Цереброваскулне болести и поремећаји чула
- Неурометаболичке болести, болести исхране, митохондријске болести и неурокутани синдроми
- Болести периферног нервног система, неуромишићне спојнице и мишића
- Адултне последице развојних поремећаја

Практична настава

Основе клиничке процене неуролошких проблема, видео-прикази случајева који се обрађују у теоријском делу наставе са интерактивном дискусијом

Литература

1. Павловић, Д. (2012). *Неурологија*. Орион Арт. (одабрана поглавља).
2. Павловић, Д., и Павловић А.М. (2016). *Више кортикалне функције*. Орион Арт. (одабрана поглавља).
3. Newton, R. W. (2012). *Paediatric Neurology*. Oxford University Press. (одабрана поглавља).

Број часова активне наставе: 4	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**

Методе извођења наставе класични едукативни метод уз коришћење видео презентација за најважније ентитете и активно укључивање студената у рад

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	**50**
практична настава	**5**	усмени испит	**10**
колоквијум-и	**30**	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју; Логопедија

Назив предмета: ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ КОД ОСОБА СА АУТИЗМОМ

Наставник/наставници: Мирјана В. Ђорђевић, Слободан М. Банковић

Статус предмета: Изборни предмет више студијских програма		
Број ЕСПБ: 6		
Услов: нема		
Циљ предмета Циљ предмета је да студенти прошире компетенције за рад са особама са аутизмом упознавањем специфичних информационо-комуникационих технолошких средстава, начина њиховог одабира, примене и ефикасности у раду са особама са аутизмом.		
Исход предмета Студенти ће моћи да примењују информационо-комуникационе технологије у циљу побољшања социјалних и академских исхода особа са аутизмом.		
Садржај предмета *Теоријска настава* Асистивна технологија у раду са особама са аутизмом – дефиниција и класификације. Одабир асистивне технологије. Увођење асистивне технологије. Ефикасност примене асистивне технологије у раду са особама са аутизмом. Компјутерска технологија у раду са особама са аутизмом – адаптиране апликације и уређаји и њихова ефикасност. Прилагођени програми за читање и писање и њихова ефикасност. Прилагођене комуникационе технологије – ВОКА, ВИВОКА, комуникатор и њихова ефикасност. Образовна технологија у раду са особама са аутизмом – кинект игре, виртуелна стварност и њихова ефикасност Примена технологије у унапређењу социјалног разумевања и решавања проблема код особа са аутизмом са студијама ефикасности. *Практична настава* На вежбама, студенти ће примењивати методе и технике које су упознали у оквиру теоријске наставе.		
Литература Đorđević, M., Brojčin, B., i Glumbić, N. (2019). *Multikomponentne bihevioralne intervencije u specijalnoj edukaciji*. Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju I rehabilitaciju Izdavački centar (ICF). стр. 183-198; 211-251. Banković, S., Baloš, V., i Brojčin, B. (2019). Forme i funkcije komunikacije kod učenika s poremećajem iz spektra autizma. *Specijalna edukacija i rehabilitacija, 18*(3), 237-271. https://doi.org/10.5937/specedreh18-23572 Vukićević, S., Đorđević, M., Glumbić, N., Bogdanović, Z., & Đurić Jovičić, M. (2019). A demonstration project for the utility of kinect-based educational games to benefit motor skills of children with ASD. *Perceptual and Motor Skills*, 126(6), 1177-1144. https://doi.org/10.1177/0031512519867521		
Број часова активне наставе	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 2**
Методе извођења наставе Предавања, вежбе, демонстрације, самосталнизадаци, мултимедија, интерактивна настава		

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	4	писмени испит	
практична настава	16	усмени испит	40
колоквијум-и	40	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија
Назив предмета: ПСИХОЛОШКА ПОДРШКА ПОРОДИЦИ ДЕТЕТА СА КОМУНИКАТИВНИМ ПОРЕМЕЋАЈЕМ
Наставник/наставници: Сања М. Димоски

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема

Циљ предмета

Састоји се у стицању знања о психологији породице, посебно породице са дететом које има комуникативни поремећај као и начинима пружања психолошке потпоре таквој породици заснованим на методама брачног саветовања, породичне терапије , системског приступа раду са породицом и других психотерапијских приступа

Исход предмета

Практична психолошка знања и вештине потребне за стручни рад логопеда са породицом детета које има комуникативни поремећај

Садржај предмета

Теоријска настава: Основе психологија породице, Начела рада са породицом детета са ометеношћу, Циклуси развоја породице детета са комуникативним поремећајем, Психолошка подршка родитељима у раној фази адаптације на ометеност детета, Системски приступ раду са породицом , породична терапија и друге психотерапијске технике

*Практична настава:*вежбе се састоје у стицању практичних вештина коришћења принципа и техника разних психотерапијских метода погодних за рад са породицом која има дете са комуникативним поремећајем

Литература:

Димоски С. (2008). Кривица, туга, искуство хендикепа. У Б. Ђорић (Ур.) *Човек између кривице и туге* (стр. 171-179.). Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Димоски С. (2010). Сарадња логопеда и чланова породице као фактор успешности логопедског третамна детета. У Ј. Ковачевић и В. Вучинић (Ур.) *Сметње и поремећаји: феноменологија, превенција и третман* (стр. 119-131). Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Димоски С., (2012). Саветодавни рад са породицом детета са ометеношу које трпи насиље. *Београдска дефектолошка школа. 18*(1), 157-167.

Димоски С.(2005). Циклуси развоја породице детета са слушним оштећењем. *Београдска дефектолошка школа*, 1, 1-11.

Димоски, С. (2012). Особености рада са особама са ометеношћу и њиховим породицама. У Б. Ђорић (Ур.) *Психијатрија и психотерапија између хуманости, неутралности и професионалности* (стр. 179-187). Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе

Предавања, вежбе, power point презентације, дикусионе групе;

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	70
практична настава	10	усмени испит	/
колоквијум-и	/	/	
семинар-и	/	/	

Студијски програми: Логопедија, Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, Дефектологија: модули Моторичке сметње и поремећаји, Превенција и третман поремећаја понашања, Сензомоторичке сметње и поремећаји

Назив предмета: ПОРОДИЧНА ПЕДАГОГИЈА

Наставник: Марија М. Јелић

Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: **5**
Услов: нема услова
Циљ предмета Стицање теоријских знања из области породичног васпитања; развијање знања и вештина потребних за истраживање васпитања у породици; оспособљавање за пружање професионалне подршке и помоћи породици у остваривању њене васпитне улоге.
Исход предмета Оспособљеност студената за разумевање породичне подршке деци и младима са тешкоћама у развоју.
Садржај предмета *Теоријска настава* Појам, предмет и задаци породичне педагигје. Васпитање као породични феномен. Предмет и подручја истраживања породичне педагогије. Функције породице и васпитање деце у породици (компоненте васпитања). Теорије породичног васпитања. Протективни и ризични фактори који утичу на развој и васпитање детета у породици. Поступци родитеља и карактеристике породица деце са тешкоћама у развоју и проблемима у понашању. Васпитни стилови родитеља. Модели васпитног односа родитељ - дете. Принципи у породичном васпитању. Методе и средства у породичном васпитању. Методе и технике у раду са породицом. Циљеви, принципи и облици сарадње породице и школе. *Практична настава* Практичне вежбе, семинари и дискусије о различитим аспектима породичног васпитања.
Литература 1. Вилотијевић, Н. и Вилотијевић, Г. (2014). *Породична педагогија*. Висока школа струковних студија за васпитаче „Михајло Павлов“ – Вршац. 2. Јелић, М. и Стојковић, И. (2016). Породица и интелектуалне способности адолесцената као чиниоци њиховог просоцијалног понашања. *Зборник института за педагошка истраживања*, *48*(1), 48-69. https://doi10.2298/ZIPI1601048J

Број часова активне наставе:	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе Класична настава, презентације, дебате о појединим темама.

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	**Поена**	**Завршни испит**	**поена**
активност у току предавања	**10**	писмени испит	**60**
колоквијуми	**20**		
Семинари	**10**		

Студијски програм: Дефектологија, модул Превенција и третман поремећаја понашања, модул Сензомоторичке сметње и поремећаји; Логопедија
Назив предмета: УВОД У СОЦИЈАЛНУ ПЕДАГОГИЈУ
Наставник/наставници: Бранислава Б. Поповић-Ћитић; Вера П. Петровић
Статус предмета: Обавезни заједнички и изборни

Број ЕСПБ: 5		
Услов: нема		
Циљ предмета Представити студентима Социјалну педагогију као самосталну академску дисциплину и њен значај за развој социјално педагошких активности у друштву. Упознавање студената са основним научно теоријским и практичним сазнањима о социјалној димензији васпитања (најшире схваћеног) особа са поремећајима у понашању.		
Исход предмета Овладавање студената теоријско-методолошким и категоријалним апаратом социјалне перадогије; критичко промишљање и сагледавање различитих концепата на међунаодном плану; сагледавање развоја, стања и проблема у области васпитања особа са поремећајима у социјалном понашању у институционалној и ванинституционалној равни.		
Садржај предмета *Теоријска настава* Појам и предмет и задаци Социјалне педагогије; истраживачке методе, социјална педагогија као научна, практична и академска дисциплина; историја и домети социјалне педагогије; поремећаји у социјалном понашању и социјална педагогија; васпитање особа са поремећајима у социјалном понашању; моћ и границе васпитања-реваспитања особа са поремећајима у понашању; основне карактеристике социјлно-педагошког рада с обзиром на поједине облике поремећаја у понашању и њихову специфичну етиолошку основу; етика социјално педагошких интервенција; социјална педагогија и деинституционализација; професионални идентитет специјалних-социјалних педагога, функције, компетенције и подручја деловања. *Практична настава* Практична примена знања стечених теоријском наставом.		
Литература 1. Илић, З. (2019). *Проблеми и поремећаји у понашању младих и социјална педагогија – изазови и странпутице*. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 2. Uzelac, S., i Boulet, D. (2007). *Osnove socijalne pedagogije*. Školska knjiga.		
Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава:** 2	**Практична настава:** 1
Методе извођења наставе Предавања, интерактивна настава, консултације кроз индивидуални и менторски рад, дискусионе групе и излагања студената.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**15**	писмени испит	
практична настава		усмени испит	**50**
колоквијум-и	**20**		
семинар-и	**15**		

Студијски програм: Логопедија; Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју
Назив предмета: СТРУКОВНИ ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК
Наставник/наставници: Маја Р. Иванчевић Отањац
Статус предмета: изборни на више студијских програма

Број ЕСПБ: 5
Услов:
Циљ предмета Циљ овог предмета је да прошири знање студената из области енглеског језика струке, подстакне студенте да самостално истражују стручну литературу на енглеском језику, помогне им да усаврше различите академске вештине на енглеском језику (писање стручних радова, самостална припрема усмених презентација из стручних области), као и да унапреди њихово знање општег енглеског језика.
Исход предмета Студенти ће усвојити вештине потребне за истраживање стручне литературе на енглеском језику и самостално припремити усмену презентацију на енглеском језику везану за теме из стручних области које студирају. Такође ће надоградити и усавршити језичке и граматичке структуре општег енглеског језика на вишем нивоу (B2-C1). Поред тога, студенти ће бити упознати са онлајн платформом за самостално учење енглеског језика, намењеној одраслим особама са различитим типовима ометености, која је резултат међународног пројекта EN-Abilities.
Садржај предмета *Теоријска настава* Предавања су везана за тематске јединице из ужих области специјалне едукације и рехабилитације, као и језичке и граматичке структуре на вишем нивоу општег енглеског језика (B2-C1). *Практична настава* Обрађивање стручних текстова на енглеском језику; усавршавање вештина читања, писања, слушања и усменог презентовања на енглеском језику; одговарајуће граматичке вежбе на вишем нивоу општег енглеског језика (B2-C1).
Литература 1. Philot, S., Curnick, L. (2011). *New Headway Academic Skills: Reading, Writing and Study Skills*. Oxfprd University Press. 2. Hashemi, L., Thomas, B. (2003). *Cambridge Grammar for First Certificate*. Cambridge University Press. 3. Vince, M. (2014). *Language Practice for Advanced.* Macmillan.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе Предавања и вежбе на енглеском језику
Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
усмена презентација			
семинар-и			

Студијски програм: Логопедија
Назив предмета: ПОРЕМЕЋАЈИ ГЛАСА КОД ВОКАЛНИХ ПРОФЕСИОНАЛАЦА
Наставник/наставници: Мирјана Д. Петровић Лазић; Ивана С. Илић Савић
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 5
Услов: Положени испити из треће године студија

Циљ предмета:
Циљ предмета је да упозна студенте са процесом дијагностиковања и рехабилитације поремећаја професионалног гласа применом техничких уређаја и осталих метода вокалне рехабилитације.

Исход предмета:
Исход предмета су теоријско и практично обучени студенти за терапију гласа код вокалних професионалаца.

Садржај предмета:
Теоријска настава

1. Физиологија продукције гласа
2. Формирање фонацијских аутоматизама
3. Узроци оштећења професионалног гласа
4. Утицај психе и емоција на фонацију
5. Поступак дијагностиковања поремећаја професионалног гласа применом техничких инструмената
6. Процена професионалног гласа
7. Програм хигијене гласа код вокалних професионалаца
8. Вокална рехабилитација гласа код предавача
9. Вокална рехабилитација гласа код певача
10. Улога тимског рада (вокалног терапеута и вокалног педагога) у рехабилитацији певаног гласа
11. Примена бихејвиоралне терапије у рехабилитацији професионалног гласа

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад
У оквиру практичне наставе изводити методе и технике вокалног третмана гласа.

Литература

1. Петровић Лазић, М. (2015). *Поремећаји гласа код вокалних професионалаца*. Нова научна.
2. Sataloff, R.T. (2005). *Treatment of voice disorders*. Plural publishing,inc.

Број часова активне наставе : 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе
Интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	**Поена**	**Завршни испит**	**Поена**
активност у току предавања	**10**		
практична настава	**10**	усмени испит	**60**
колоквијум-и	**10**		
семинар-и	**10**		

Студијски програм: Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју
Назив предмета: РЕЕДУКАЦИЈА ПСИХОМОТОРИКЕ
Наставник/наставници: Мићешић Петровић С. Драгана
Статус предмета: Изборни предмет више студијских програма
Број ЕСПБ: 5
Услов: нема

Циљ предмета
Стицање основних знања из развојне неуропсихологије у функцији овладавања, разумевања и примене метода реедукације психомоторике код особа са тешкоћама у развоју.

Исход предмета
Оспособљавање студената за припрему и практично извођење дијагностике у контексту примене реедукације психомоторике у третману, едукацији и рехабилитацији особа са тешкоћама у развоју. Оспособљавање студената за процену и третман развојних могућности и постигнућа које се налазе у основи стицања знања код особа са тешкоћама у развоју.

Садржај предмета
Теоријска настава
Општи концептуалн и оквири; могућности импликације и синтезе различитих методских приступа у имплементацији метода реедукације психомоторике; формирање метода–историјат; опис метода; реедукација психомоторике– суштина метода; основни принципи реедукације психомоторике; психофизиолошки аспекти реедукације психомоторике; покрет- развој и фазе развоја покрета; класификација покрета–општи осврт на врсте покрета; покрети, моторика vs. простор; реедукација психомоторике–важност и значај; сазнајни систем– три конститутивне области; социјални развој и функционисање– понашање; општа дефектолошка обрада; садржаји обраде; терапијски поступци реедукације психомоторике– иновације у приступу; третман покретом као психотерапијска и неуропсихолошко-рехабилитациона метода у нашој средини; монтесори метод и реедукација психомоторике могућности примене монтесори материјала у реедукацији психомоторике; терапија покретом– иностранa искуства; терапија покретом– дефиниција сврха–циљ; опис–порекло; аутизам терапија покретом.
Практична настава Вежбе – теоријско и практично овладавање извођењем метода реедукације психомоторике.

Литература

Мићешић Петровић, Д. (2014). *Методски приступи рехабилитације особа са тешкоћама у менталном функционисањ*. Центар за издавачку делатност и Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.
Повше-Ивкић, В., и Говедарица, Т. (2000). *Практикум опште дефектолошке дијагностике.* ИМЗ.
Lazić, S., Matović, M., & Velišek-Braško, O. (2019). Integration of movements in methodical activities of students of a pre-school teacher college. *TIMS. Acta, 13*(1), 27-36. https://doi.org/10.5937/timsact13-20421
Bojanin, S. (2017). O putevima oljuđenja ili hominizacije. *Psihijatrija danas 49*(2), 107-123.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе
Предавања, вежбе, интернет, мултумедија, интерактивна настава, видео презентација, самостални задаци, демонстрација.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**5**	писмени испит	**55**
практична настава	**10**	усмени испт	**-**
колоквијум-и	**30**	.....	
семинар-и	**-**		

Студијски програм:Логопедија
Назив предмета: НЕУРОДЕГЕНЕРАТИВНИ ПОРЕМЕЋАЈИ ГОВОРА И ЈЕЗИКА
Наставник/наставници: Миле Г. Вуковић; Бојана Ј. Дрљан
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 5
Услов: Положени испити из прве три године студија

Циљ предмета Осим нормалне појаве, старење може бити праћено различитим дегенеративним болестима нервног система које за последицу имају оштећење језичких и других когнитивних функција**.** Циљ овог предмета је да се студенти упознају са облицима и карактеристикама говорних и језичких поремећаја који се јављају у склопу деменције, као и са дијагностичким и рехабилитационим поступцима.
Исход предмета Студенти су овладали знањима из области неуродегенартивних поремећаја говора и језика.
Садржај предмета *Теоријска настава.*Облици и карактеристике неуродегенеративних обољења. Говорно-језички поремећаји код Алцхајмерове болести. Говорно- језички поремећаји код Пикове болести. Говорно-језички поремећаји код Паркинсонове болести. Говорно-језички поремећаји код Хантингтонове болести. Говорни и језички поремећаји код прогресивне супрануклеарне парализе. Језички поремећаји код васкуларних деменција. Примарна прогресивна афазија. Деменција удружена са болешћу моторних неурона. Однос језичких и других когнитивних функција код појединих облика неуродегенеративних обољења. Дијагностика и третман неуродегенеартивних поремећаја говора и језика. *Практична настава:Вежбе* - На вежбама се примењују методе и технике за практичну примену знања стечених на теоријској настави. Посебна пажња се поклања дијагностичкој процени и методама третмана.
Литература 1. Вуковић, М (2019). Неуродегенеративни поремећаји говора и језика. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**
Методе извођења наставе Предавања, вежбе, power point презентација		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
Присуство и активност на вежбама	**15**	усмени испит	**60**
Семинарски	**15**		

Студијски програм : Логопедија; модул Сензомоторичке сметње и поремећаји
Назив предмета: СМЕТЊЕ У УЧЕЊУ
Наставник/наставници: Бојана Ј. Дрљан; Невена Р. Јечменица
Статус предмета: изборни заједнички
Број ЕСПБ: 5
Услов: положени предмети из прве три године студија

Циљ предмета:
Циљ предмета је упознавање студената са верификованим научним чињеницама које се односе на сметње у учењу. Посебан циљ је да се студентима омогући стицање знања о сметњама у учењу која се могу применити у дијагностици и третману, код деце и одраслих особа.

Исход предмета:
Стечена знања о сметњама у учењу створиће студентима неопходну основу за даље савладавање и разумевање специфичних сметњи у учењу. Стечена знања и вештине биће примењиви у дијагностици и третману.

Садржај предмета:
Теоријска настава:
1.Историја специфичних сметњи у учењу 2. Неурофизиолошке основе читања, писања, рачунања и других школских вештина. 3. Генетске и бихејвиоралне основе специфичних сметњи у учењу. 4. Когнитивне основе специфичних сметњи у учењу. 5. Језичке основе специфичних сметњи у учењу 6. Дефиниција, етиологија и класификација специфичних сметњи у учењу. 7. Дислексија. 8. Дисграфија. 9. Дискалкулија 10. Невербалне сметње у учењу. 11. Диференцијална дијагностика специфиних сметњи у учењу и сродних поремећаја 12. Језички дефицити код деце и одраслих са специфичним сметњама у учењу. 13. Социјална когниција код деце и адолесцената са специфичним сметњама у учењу. 14. Идентификација ризико деце на предшколском узрасту 15. Социјални модел интервенције у специјалној едукацији код деце са специфичним сметњама у учењу.
Практична настава: Вежбе. Садржај вежби прати теоријска предавања.

Литература:

1.Голубовић, С. (2011). *Дислексија, Дисграфија, Диспраксија*. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у Београду. (одабрана поглавља)
2. Drljan, B., Vuković, M., Ječmenica, N., i Arsenić, I. (2021). Kognitivne sposobnosti kod dece sa smetnjama u učenju. *Beogradska defektološka škola 27*(1), 9-26.
3. Дрљан, Б., Вуковић, М., Јовановић Симић, Н., и Арсенић, И. (2019). Значај мерења лексичке разноврсности у процени говорно-језичких поремећаја. У Ф. Еминовић и Ј. Максић (Ур.), *Едукативна и рехабилитациона подршка детету, породици и институцији* (стр. 37-45). Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.
4. Terzić, I., Jovanović, N., & Drljan, B. (2011). The position of students with speech and language impairments in regular schools department. In M. Gačnik & M. Strle (Eds.), *Early detection and intervention of people with speech and language disorders* (pp. 146-150). Center za korekcijo sluha in govora, Aktiv logopedov CKSG.
5. Ječmenica, N., i Golubović, S. (2015). Artikulacione sposobnosti i asocijacije reči kod dece sa disgrafijom. U S. Nikolić, D. Ilić-Stošović, i M. Šćepanović (Ur.), *Aktuelna defektološka praksa* (str. 342-350). Društvo defektologa Vojvodine

Број часова активне наставе: 3	**Теоријска настава: 2**	**Практична настава: 1**

Методе извођења наставе:
предавања, вежбе, консултације, семинарски радови, интерактивна настава уз примену савремених техничких средстава : power-point презентације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**10**	усмени испт	**50**
колоквијум-и		.....	
семинар-и	**30**		

Студијски програм : Логопедија			
Назив предмета: Стручна пракса			
Наставник/наставници: Надица Ђ. Јовановић Симић, Миле Г. Вуковић, Мирјана Д. Петровић Лазић, Ивана П. Арсенић, Бојана Ј. Дрљан			
Статус предмета: обавезани			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: Реализоване предиспитне обавезе из стручно-апликативних предмета треће и четврте године основних академских студија.			
Циљ предмета: Стицање знања и вештина из области клиничке процене и третмана особа са поремећајима комуникације.			
Исход предмета: Студент ће бити оспособљен за примену дијагностичког инструментаријума и имплементацију адекватног модела и облика говорне терапије у раду са особама са поремећајима језичких, говорних и комуникацијских способности.			
Садржај предмета: Клиничко-логопедска процена према задатом критеријуму; узимање анамнезе; Примена вежби предвиђених програмом третмана појединих облика говорних и језичких поремећаја; Припрема за логопедски тртеман и реализација појединих облика говорне терапије (најмање по две сеансе из сваког стручног предмета); Писање и презентација дневника праксе.			
Број часова : 90 часова током три недеље			
Методе извођења Студија случаја, узумање анамнезе, методе клиничке процене, утврђивање говорно-језичког статуса, методе тртемана.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Узимање анамнезе	**10**	Реализација говорне тарапије	**20**
Клиничко-логопедска процена	**20**		
Говорно-језички статус	**20**		
Студија случаја	**30**		